

ARCHEOLOGISCHE EVALUATIE VAN HET BODEMARCHIEF TER HOOGTE VAN HET SINT- VINCENTIUSKLOOSTER TE GITS (HOOGLEDE) (PROV. WEST-VLAANDEREN)

ARCHEOLOGIENOTA

VERSLAG VAN RESULTATEN

ABO Archeologische Rapporten 1368

Rapport opgemaakt door:

Kontichsesteenweg 38

B-2630 Aartselaar

Oktober 2020

Dossiernr. intern: 29189

AOE: 2020I426

COLOFON

Titel

Archeologische evaluatie van het bodemarchief ter hoogte van het Sint-Vincentiusklooster te Gits (Hooglede) (prov. West-Vlaanderen)

Auteur

Anna De Rijck

Projectnummer

- Intern: 29189
- Agentschap Onroerend Erfgoed: 2020I426

Plaats en datum

Aartselaar, oktober 2020

Reeks en nummer

ABO archeologische rapporten 1368

ISSN 2406-3940

Alle beeldmateriaal werd aangeleverd door ABO nv tenzij anders aangegeven.

RAPPORTFICHE

Versies		
Versie	Datum	Status
V1	21 oktober 2020	Externe draft
V2		Definitieve versie

Projectteam	
Functie	Naam
Projectleider	Anna De Rijck
Business Unit Manager	Toon Moeskops
Kwaliteitscontrole	Jan Coenaerts, Anouk Van der Kelen
General Director	Patrick Hambach

INHOUD

1.1	Thesaurus.....	7
1.2	Administratieve gegevens.....	7
1.3	Doel van het onderzoek.....	8
1.4	Aanleiding van het onderzoek.....	8
1.5	Afbakening onderzoeksgebied.....	9
1.6	Onderzoeksstrategie.....	9
2	Aard van de bedreiging.....	11
2.1	Huidige situatie.....	11
2.2	Toekomstige situatie.....	16
2.2.1	Sloop.....	16
2.2.2	Nieuwbouw.....	16
2.2.3	Riolering.....	17
2.2.4	Groenzone, wadi, verhardingen,...	17
2.2.5	Verstoring versus impact.....	17
3	Assessmentrapport: landschappelijke analyse.....	24
3.1	Topografische situering.....	24
3.1.1	Topografie.....	24
3.1.2	Hoogteverloop.....	25
3.2	Bodemkundige en geologische situering.....	28
3.2.1	Bodemkaart.....	28
3.2.2	Quartaargeologische kaart.....	31
3.2.3	Tertiairgeologische kaart.....	33
3.2.4	Bodemerosiekaart.....	34
3.2.5	Bodembedekkingskaart.....	35
4	Assessmentrapport: archeologische voorkennis.....	36
4.1	Historische en archeologische achtergrond.....	37
4.1.1	Historiek van Hooglede.....	37
4.1.2	Historiek van Gits, deelgemeente van Hooglede.....	37
4.1.3	Historiek van het klooster van Sint-Vincentius à Paulo.....	38
4.2	Inventaris Onroerend erfgoed.....	39
4.3	Architecturale studie van klooster.....	41
4.4	Centrale Archeologische Inventaris (CAI).....	42
4.5	Reeds bekrachtigde (archeologie)nota's.....	43
4.6	Cartografische bronnen.....	45
4.6.1	Fricxkaart (1712).....	45
4.6.2	Ferrariskaart (1771- 1778).....	46
4.6.3	Atlas der Buurtwegen (1841).....	47
4.6.4	Vandermaelenkaart (1846-1854).....	48
4.6.5	Poppkaart (1842- 1879).....	49
4.6.6	Topografische kaart van België uit 1904.....	50
4.7	Recente landschapsveranderingen.....	51
5	Besluit.....	53
5.1	Landschappelijke en archeologische gegevens.....	53
5.2	Inschatting potentieel tot kennisvermeerdering.....	54
6	Samenvatting.....	56

7	Kwaliteitscontrole en ondertekening	57
8	Bibliografie.....	58
8.1	Literaire bronnen	58
8.2	Websites	58

LIJST VAN FIGUREN

Figuur 1: GRB met weergave van het onderzoeksgebied	10
Figuur 2: Luchtfoto (middenschalige winteropname, 2019) met weergave van het onderzoeksgebied	10
Figuur 3: Foto vanuit het oosten richting het westen (Initiatiefnemer 2020)	12
Figuur 4: Originele omheiningsmuur uit de 19 ^e eeuw aan de westzijde (Initiatiefnemer 2020).....	12
Figuur 5: Binnenkoer van het klooster (Initiatiefnemer 2020)	13
Figuur 6: Originele kapel met vernieuwde ramen (Initiatiefnemer 2020)	13
Figuur 7: Grondplan klooster opgemaakt in de jaren '80 met aanduiding van huidige onderkeldering (Initiatiefnemer 2020)	14
Figuur 8: Zijaanzicht en doorsnedes funderingen van laatst toegevoegde noordwestelijke vleugel (Initiatiefnemer 2020)	14
Figuur 9: Funderings- en rioleringsplan (uit de jaren '80) met een bovenaanzicht van de laatst toegevoegde noordwestelijke vleugel (Initiatiefnemer 2020).....	15
Figuur 10: Bestaande situatie met aanduiding toekomstige sloop (donkergroene lijn aangeduid met gele pijl) en beide nieuwbouwvolumes (rode ovaal) (Initiatiefnemer 2020).....	15
Figuur 11: Toekomstige situatie binnen het onderzoeksgebied op luchtfoto	18
Figuur 12: Terreinprofiel van west naar oost (Initiatiefnemer 2020)	19
Figuur 13: Snede van oost (links) naar west (rechts) (Initiatiefnemer 2020).....	19
Figuur 14: Snede van noord naar zuid (boven) en bovenaanzicht met de onderkeldering in het zuiden (onder) (Initiatiefnemer 2020)	20
Figuur 15: Grondplan riolering en aanverwante structuren (Initiatiefnemer 2020)	21
Figuur 16: Zicht op pompput (Initiatiefnemer 2020)	22
Figuur 17: Inplantingsplan toekomstige situatie inclusief aanleg omgevende groenzone (Initiatiefnemer 2020)	23
Figuur 18: Topografische kaart met aanduiding van het onderzoeksgebied.....	24
Figuur 19: Onderzoeksgebied op Digitaal Hoogte Model	25
Figuur 20: Onderzoeksgebied op detail van Digitaal Hoogte Model inclusief locatie van beide hoogteprofielen.....	26
Figuur 21: Hoogteprofielen NW-ZO (blauwe pijl) en NO-ZW (zwarte pijl) (Geopunt 2020)	26
Figuur 22: Skyviewkaart met aanduiding van het onderzoeksgebied.....	27
Figuur 23: Bodemkaart met weergave van het onderzoeksgebied	28
Figuur 24: Locatie reeds uitgevoerde boringen in het kader van het sloop opvolgingsplan	29
Figuur 25: Quartairgeologische kaart met weergave van het onderzoeksgebied	32
Figuur 26: Quartaire sequentie ter hoogte van het onderzoeksgebied (Geopunt 2020)	32
Figuur 27: Gedigitaliseerde Tertiairgeologische kaart met aanduiding van het onderzoeksgebied	33
Figuur 28: Bodemerosiekaart op perceelsniveau met aanduiding van het onderzoeksgebied.....	34
Figuur 29: Bodembedekkingskaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (ABO nv 2020).....	35
Figuur 30: Klooster van Gits in 1917 ten tijde van de Duitse bezetting	38
Figuur 31: Klooster van Gits in 1935	39
Figuur 32: Erfgoedwaarden uit de Inventaris Onroerend Erfgoed in de ruimere omgeving van het onderzoeksgebied	40

Figuur 33: Chronologie bouw kloostervleugels (Initiatiefnemer 2020) met in de blauwe ovaal de locatie van de recentste aanbouw	41
Figuur 34: Weergave van CAI waarden in de omgeving van het onderzoeksgebied	42
Figuur 35: GRB met weergave van de reeds bekrachtigde (archeologie)nota's in de buurt	44
Figuur 36: Fricxkaart met aanduiding van het onderzoeksgebied	45
Figuur 37: Ferarriskaart met aanduiding van het onderzoeksgebied	46
Figuur 38: Atlas der Buurtwegen met aanduiding van het onderzoeksgebied.....	47
Figuur 39: Vandermaelenkaart met aanduiding van het onderzoeksgebied.....	48
Figuur 40: Poppkaart (1842- 1879) met weergave van het onderzoeksgebied	49
Figuur 41: Topografische kaart van België uit 1904 met aanduiding van het onderzoeksgebied	50
Figuur 42: Orthofotomozaïek (kleinschalige zomeropname uit 1971) met weergave van het onderzoeksgebied en aanduiding van reeds in de jaren '70 voorkomende vleugel in de groene ovaal	51
Figuur 43: Chronologie bouw kloostervleugels (Initiatiefnemer 2020) met in het blauw de oorspronkelijke vleugel van ongekende datum (1933 of zelfs 1917?) die tijdens de jaren '80 opnieuw wordt gezet	51
Figuur 44: Orthofotomozaïek (kleinschalige zomeropname uit 1979-1990) met weergave van het onderzoeksgebied	52
Figuur 45: Orthofotomozaïek uit 2000-2003 (middenschalige winteropname) met weergave van het onderzoeksgebied	52
Figuur 46: Afbakening zone verder vooronderzoek.....	55

LIJST VAN TABELLEN

Tabel 1: Overzicht van de toekomstige bodemingrepen	18
Tabel 2: Geraadpleegde bronnen (Cartesius; Geopunt, Inventaris Onroerend Erfgoed 2019).	36
Tabel 3: CAI meldingen rondom het onderzoeksgebied (CAI Onroerend Erfgoed 2019)	43

DEEL 1 VERSLAG VAN RESULTATEN

1 INLEIDING

1.1 THESAURUS

Bureauonderzoek, Gits, Hooglede, klooster, Romeinse tijd, late middeleeuwen, nieuwe tijd, nieuwste tijd

1.2 ADMINISTRATIEVE GEGEVENS

Projectcode: 29189	Onroerend Erfgoed: 2020I426
ISSN-nummer	2406-3940
Erkend Archeoloog	ABO nv
Erkenningsnummer	OE/ERK/Archeoloog/2017/00167
Naam + adres onderzoeksgebied	
- Straat + nr.:	Gitsbergstraat 17
- Postcode:	8830
- Fusiegemeente:	Hooglede
- Land:	België
Lambertcoördinaten (1972 EPSG: 31370)	Xmin: 60540.97 Ymin: 187906.77 Xmax: 60682.80 Ymax: 188046.20
Kadaster	
- Gemeente:	Hooglede (deelgemeente Gits)
- Afdeling:	2
- Sectie:	C
- Percelen:	186B2
Onderzoekstermijn	Oktober 2020

1.3 DOEL VAN HET ONDERZOEK

Het doel van de archeologienota is nagaan in welke mate het archeologisch bodemarchief bedreigd wordt door een nakende ingreep in de bodem. Het onderzoek heeft drie objectieven:

1. Er wordt op basis van de beschikbare informatie nagegaan of er archeologische resten te verwachten zijn op het terrein.
2. Er wordt nagegaan hoe goed deze archeologische resten bewaard zijn gebleven en in hoeverre deze bedreigd zijn door de geplande bouwwerken.
3. Er wordt nagegaan wat het potentieel tot kennisvermeerdering is.

De gegevens voor deze analyse worden gehaald uit bestaande en ontsloten landschappelijke, bouwkundige en archeologische inventarissen en kaarten in combinatie met de plannen geleverd door de initiatiefnemer. Op basis van de resultaten van dit onderzoek zal een advies worden geformuleerd voor eventueel archeologisch vervolgonderzoek, *in situ* bewaring of vrijgave van het terrein.

1.4 AANLEIDING VAN HET ONDERZOEK

Deze archeologienota kwam tot stand in opdracht van de initiatiefnemer voor de aanvraag van een omgevingsvergunning voor de geplande werken aan het Sint-Vincentiusklooster te Gits (Hooglede) (prov. West-Vlaanderen) in het kader van de afbraak en nieuwbouw van het kloostergebouw. Deze werkzaamheden houden het volgende in:

- Sloop van quasi het volledige kloostergebouw
- Nieuwbouw van een nieuw kleiner klooster
- Aanleg verharding en groenzone
- Aanleg riolering en leidingen

De geplande bouwwerken en de bijhorende graafwerken worden beschouwd als een ingreep in de bodem. Het onderzoeksgebied bevindt zich in woongebied. Het is niet binnen een beschermde archeologische site of in een vastgestelde archeologische zone gelegen. Een belangrijk gegeven evenwel is het feit dat het plangebied zelf eveneens is opgenomen als vastgesteld Bouwkundig Erfgoed (ID50982). Dit gegeven werd door de initiatiefnemers gecommuniceerd en voorgelegd aan de desbetreffende IOED (in casu Radar), waardoor de gemeente op de hoogte is van de toekomstige plannen ter hoogte van dit Bouwkundig Erfgoed element. Het perceel is groter dan 3.000m² (ca. 9.038m²). Daarnaast overstijgt de bodemingreep de wettelijke 1.000 m² gezien er ter hoogte van quasi het volledige perceel bodemingrepen zullen plaatsvinden.

Om deze redenen moet er in het kader van het Onroerend Erfgoeddecreet, voorafgaand aan het verkrijgen van een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen, een archeologienota worden opgemaakt om het archeologisch potentieel van het onderzoeksgebied te evalueren (art. 5.4.1. Onroerend Erfgoeddecreet). Het bureauonderzoek moet uitwijzen of een onderzoek met ingreep in de bodem mogelijk en wenselijk is voor het onderzoeksgebied.

1.5 AFBAKENING ONDERZOEKSGBIED

Het onderzoeksgebied situeert zich te Gitsbergstraat 17 te Gits (deelgemeenten van Hooglede) en omvat het perceel (afdeling 2, sectie C, perceel 186B2) waarop het klooster van Sint-Vincentius is gelegen. .

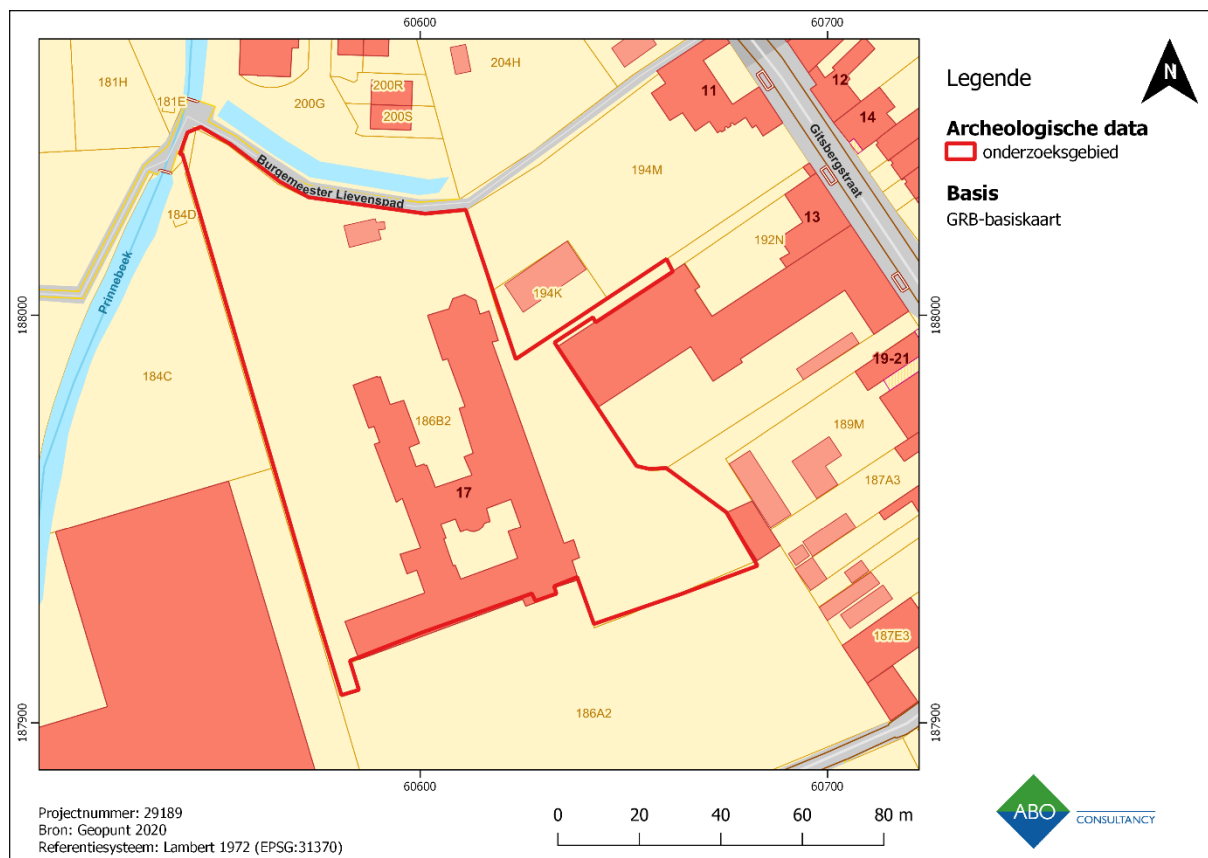
Het klooster is relatief centraal gelegen in Gits. Ten oosten van het kloostergebouw bevindt zich de oude pastorie (OCMW – aangepaste woongelegenheden) en het schoolgebouw, grenzend aan de Gitsbergstraat. Aan de westzijde, achter de tuinmuur, situeert zich de Prinnebeek. Achter de beek vervolgens komen grote serres en 't Chringhene (voorzieningen voor jeugd en onderwijs) voor. Ten noorden loopt het Burgemeester Lievenspad en ten zuiden van het terrein bevindt zich een zijtak van de Gitsbergstraat en een doodlopende zijtak van de Lindenstraat (woonwijk).

1.6 ONDERZOEKSSTRATEGIE

De volgende twee stappen worden ondernomen om een archeologisch verwachttingsprofiel op te stellen:

- 1) Een analyse van de bestaande en ontsloten landschappelijke gegevens plaatst het studiegebied in een breder landschappelijk kader (hfst. 3). Hiertoe werd zowel kaartmateriaal als literaire bronnen geconsulteerd.
- 2) Een analyse van de bestaande en ontsloten historische en archeologische gegevens geven inzicht in het archeologisch potentieel van het studiegebied (hfst 4). Hierbij werden voornamelijk inventarissen onroerend erfgoed en historische kaarten geraadpleegd.

Het archeologisch verwachttingsprofiel wordt vervolgens geconfronteerd met de aard van de geplande werken teneinde de impact van deze werken te bepalen en een advies te formuleren.

Figuur 1: GRB met weergave van het onderzoeksgebied

Figuur 2: Luchtfoto (middenschalige winteropname, 2019) met weergave van het onderzoeksgebied

2 AARD VAN DE BEDREIGING

2.1 HUIDIGE SITUATIE

Het onderzoeksgebied bevindt zich aan de rand van een woonwijk nabij het centrum van Gits. Centraal situeert zich het kloostergebouw dat in oorsprong dateert uit het einde van de 19^e eeuw, maar inmiddels veel (sub)recente verbouwingen en uitbreidingen heeft ondergaan. Enkel de huidige tussenvleugel, kapel en de omgevende tuinmuur (met Mariagrot in het zuidwesten) zijn nog de originele (zie hoofdstuk 4.3 betreffende de chronologie van de bouw van de vleugels). Het is niet bekend in hoeverre de originele negentiende eeuwse funderingen onder de voorgevel (verlengde van kapel) bewaard bleven of uitgebroken werden bij de aanleg van een nieuwe vleugel.

Rondom rond de bebouwing komt voornamelijk groenzone, verharding en enkele kleine waterpartijen voor. De verharding is gerealiseerd in beton, kassei en blauwe hardsteen. De hierdoor aangebrachte verstoring reikt respectievelijk tot 0,45m –MV, 0,30m –MV en 0,50m –MV.

Op onderstaande figuren 4 tot en met 7 wordt het oostelijke aanzicht van het kloostergebouw (Figuur 3), de omgevende originele kloostermuur uit de 19^e eeuw (Figuur 4), de binnenkoer van het klooster (Figuur 5), een oostelijk aanzicht op de kapel (Figuur 6) en een grondplan van het klooster (Figuur 7) weergegeven.

Waar de toekomstige nieuwbouw (grote volume aan de westzijde) zal worden gerealiseerd bevindt zich vandaag de dag enkel groenzone, verharding en één kleine serre die wellicht slechts tot op de volle grond is gefundeerd. Waar een klein volume zal worden toegevoegd net ten zuiden van de kapel is nu nog het huidige te slopen kloostergebouw aanwezig.

Onder het huidige bewaarde kloostergebouw bevinden zich 3 onderkelderde zones (Figuur 7). Kelder 1 en 3 dateren uit 1933, kelder 2 is mogelijks uit de oorspronkelijke negentiende eeuwse bouwfase of dateert ook uit 1933. De dieptes en oppervlaktes van de betreffende kelders betreffen respectievelijk kelder 1: 2,03m en 87m²; kelder 2: 1,65m en 55m² en kelder 3: 2m en 50m². Voorts zijn enkel van de meest recent toegevoegde vleugel in het noordwesten (daterende uit de jaren '80) funderingsplannen gekend (Figuur 8 en Figuur 9). In Figuur 10 worden de zones van de sloop en nieuwbouw weergegeven op het plan van de bestaande situatie.

Er zouden zich geen begravingen bevinden op het kloosterdomein. Dit hoeft echter niet te verbazen gezien keizer Jozef II er in 1784 voor zorgde met een "Edict angaende de begrafenis" dat er enkel nog begravingen werden georganiseerd op speciaal daartoe voorziene begraafplaatsen verder weg van de bebouwing.

Figuur 3: Foto vanuit het oosten richting het westen (Initiatiefnemer 2020)

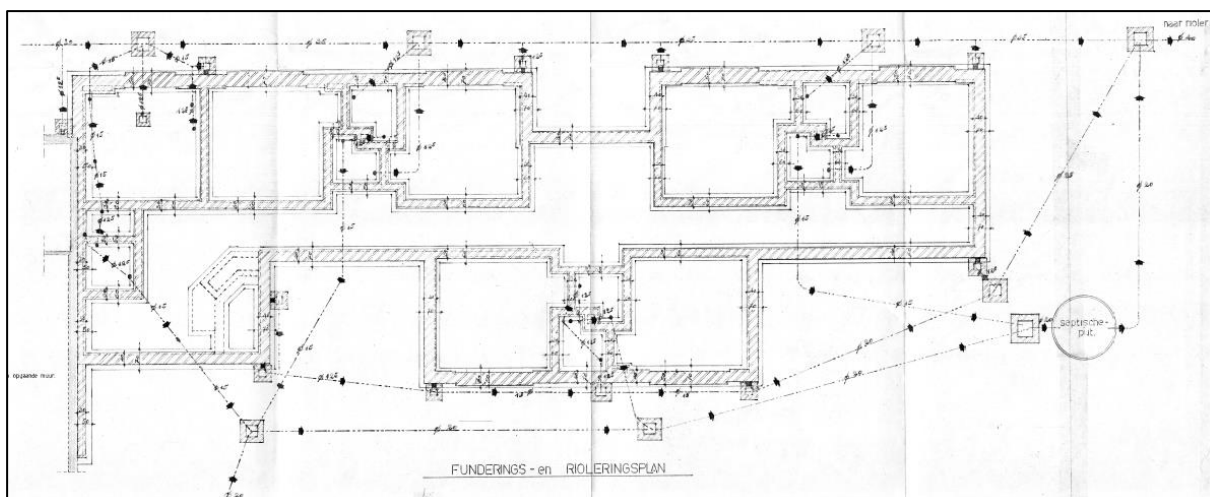
Figuur 4: Originele omheiningsmuur uit de 19^e eeuw aan de westzijde (Initiatiefnemer 2020)

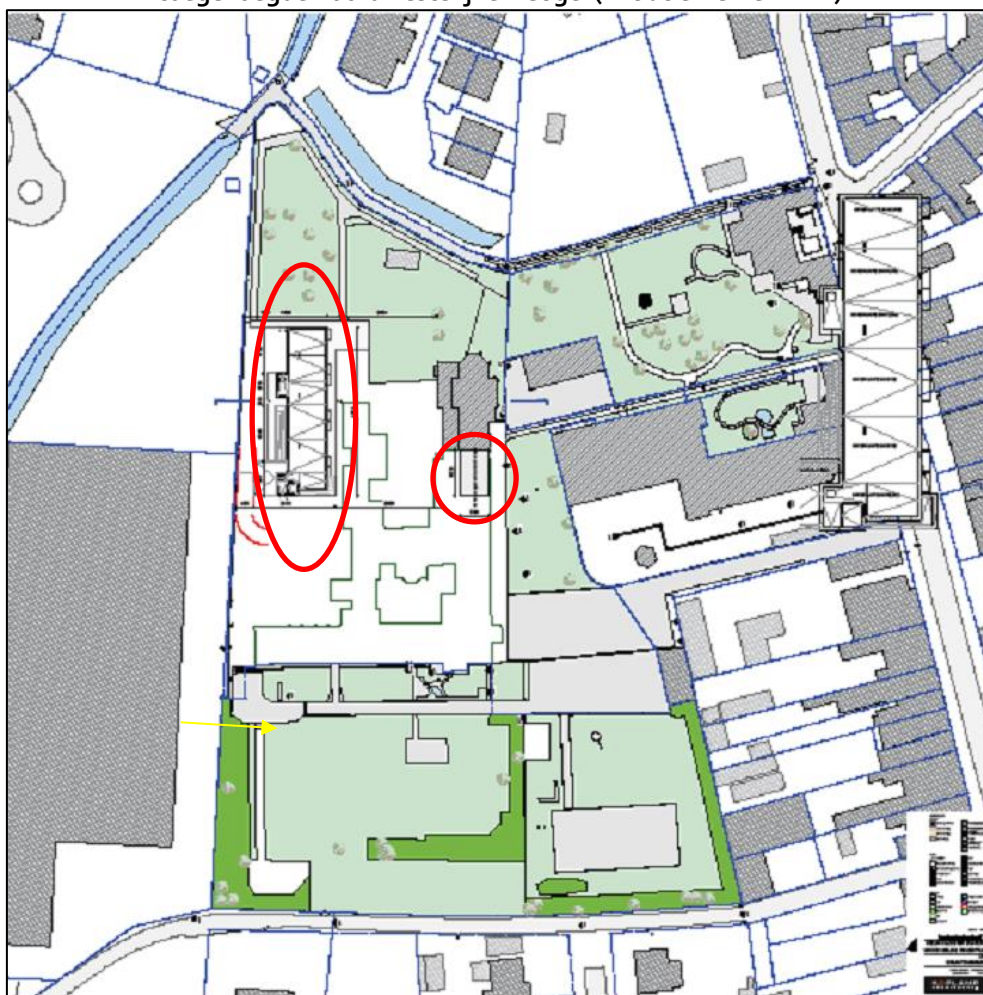
Figuur 5: Binnenkoer van het klooster (Initiatiefnemer 2020)

Figuur 6: Originele kapel met vernieuwde ramen (Initiatiefnemer 2020)

Figuur 9: Funderings- en rioleringsplan (uit de jaren '80) met een bovenaanzicht van de laatst toegevoegde noordwestelijke vleugel (Initiatiefnemer 2020)

Figuur 10: Bestaande situatie met aanduiding toekomstige sloop (donkergroene lijn aangeduid met gele pijl) en beide nieuwbouvvolumes (rode ovaal) (Initiatiefnemer 2020)

2.2 TOEKOMSTIGE SITUATIE

De sloop van het bestaande klooster en vervanging door een nieuwer kleiner volume, alsook de bouw van een klein ingangsbouw naar de kapel en de verdere heraanleg van de omringende groenzone en verharding op het perceel kadert in een groter masterplan voor deze site. Het kloostergebouw werd immers te groot voor het beperkte aantal zusters en een herbestemming van de site drong zich op. Er wordt voorzien in een breder maatschappelijk draagvlak waarbij de sociale noden van diverse doelgroepen zullen worden behartigd.

Meer concreet in het kader van deze archeologienota zal het bestaande klooster worden gesloopt en vervangen worden door een nieuwbouw die voldoet aan de huidige behoeften van de zusters. De kapel blijft behouden en kan in de toekomst een buurtfunctie krijgen. Voorts blijft ook de negentiende eeuwse buitenmuur en de Mariagrot behouden. Een plan van de toekomstige situatie wordt weergegeven in Figuur 11 en Figuur 12 tot en met Figuur 17. Quasi de volledige oppervlakte van het perceel (ca 9.000m²) zal worden heraangelegd. De gedeelten in Figuur 11 die niet zijn ingekleurd zullen worden aangelegd als groenzone en hier zal de bodemingreep dan ook zeer beperkt zijn. Hieronder worden de verschillende bodemingrepen stuk voor stuk besproken. Alle plannen aangeleverd door de initiatiefnemer worden meegegeven als bijlage op oorspronkelijk formaat ten behoeve van de leesbaarheid. Hieronder worden de toekomstige ingrepen concreet besproken.

2.2.1 SLOOP

Het klooster zal in zijn geheel (oostelijke, westelijke, zuidelijke en tussenvleugel) (ca. 1.880m²) worden gesloopt. Voorts zal ook de omliggende verharding (paden in beton, kasseien of blauwe hardsteen) (1.640m²) worden weggehaald. De afgraving ter hoogte van de bebouwing en verharding bedraagt gemiddeld ca 0,5 meter. Enkel ter hoogte van de drie onderkelderde zones (zie 2.1) zal er dieper worden gegaan. Er kan gezien de diepte (1,6 à 2m) en het feit dat het hier niet om een stedelijke maar eerder om een semi-rurale context gaat aangenomen worden dat er geen archeologisch erfgoed meer in de bodem kan bewaard zitten.

2.2.2 NIEUWBOUW

Vervolgens zullen er twee nieuwe volumes (Figuur 10) worden opgetrokken. Het grootste complex (520m²) zal zich aan de westzijde bevinden en betreft een nieuwe woonvoorziening voor de zusters. Het kleinere volume (80m²) bevindt zich net ten zuiden van de kapel (waar zich vandaag de dag nog de oostelijke vleugel situeert) en zal ingericht worden als ingang van de kapel met een sanitaire ruimte en vestiaire. Het grote volume zal gefundeerd worden op een betonnen vloerplaat die een uitgraving van 0,65m –MV vergt in combinatie met funderingssleuven die tot ca 1m –MV zullen reiken (Figuur 13). Ter hoogte van de zuidelijke helft wordt een onderkeldering voorzien die tot ca 3,3m-MV zal reiken. Er wordt een schuin afhellend vlak er naartoe voorzien dat vertrekt op ca 2m-MV (Figuur 14). De totale oppervlakte van de te onderkelderen zone bedraagt ca 220m². Binnen deze zone zal ook een liftkoker van nog nader te bepalen diepte worden voorzien. Het kleine volume ter hoogte van de ingang

van de kapel zal op dezelfde manier gefundeerd worden als het grote volume, maar dan zonder onderkeldering.

2.2.3 RIOLERING

Tenslotte zal er ook nieuwe riolering met bijhorende infrastructuur worden aangelegd. De riolering betreft RWA-, DWA- en afvalwater van sanitair. Al deze zaken worden binnenin de contouren van het nieuwbouwvolume of er pal buiten voorzien en dit op een diepte van 0,8 à 1m-MV. Enkel in het noordoosten lopen nog enkele rioleringsbuizen in een smalle sleuf over een afstand van 33m in een zone waar voorts geen diepe ingrepen zullen plaatsvinden. Tot de bijhorende infrastructuur behoren één septische put (4.200l, ca 2m-MV diep en ca 3,5m² in opp.) ten noorden van het gebouw, twee regenwaterputten (ieder 20.000l, ca 3m-MV en ca 10m² in opp.) ten zuiden van het volume en één pompput (met een diameter van 1m en een diepte van 1,5m) onder de onderkelderde zone van de westelijke gevel. Deze pompput zal zich dus tussen 3,6m en 5,1m-MV bevinden.

2.2.4 GROENZONE, WADI, VERHARDINGEN,...

Rondom zal ook nieuwe groenaanleg (aanplant bomen, aanleg kippenren, uitgraving wadi...) worden voorzien. Hiervan is de aanleg van een wadi (ca 255m²) de enige bodemingreep die mogelijk enige impact heeft op het archeologische bodemarchief. De aanlegdiepte is niet gekend, maar vermoedelijk zal het diepste punt niet dieper dan 1m-MV liggen (aanleg in talud). De huidige paden in betonverharding zullen behouden blijven. Rondom het nieuwe woonvolume zal ook nieuwe verharding (ca 1.600m²) aangelegd worden. Er zullen drie bomen worden gerooid die zich nu ter hoogte van de noordrand van het nieuw aan te leggen volume bevinden. Voorts zullen heel wat jonge bomen (met kleine kluit) zullen worden aangeplant in de zones die momenteel ook al als groenzone zijn ingericht. Het gaat in beide gevallen slechts om kleine bodemingrepen.

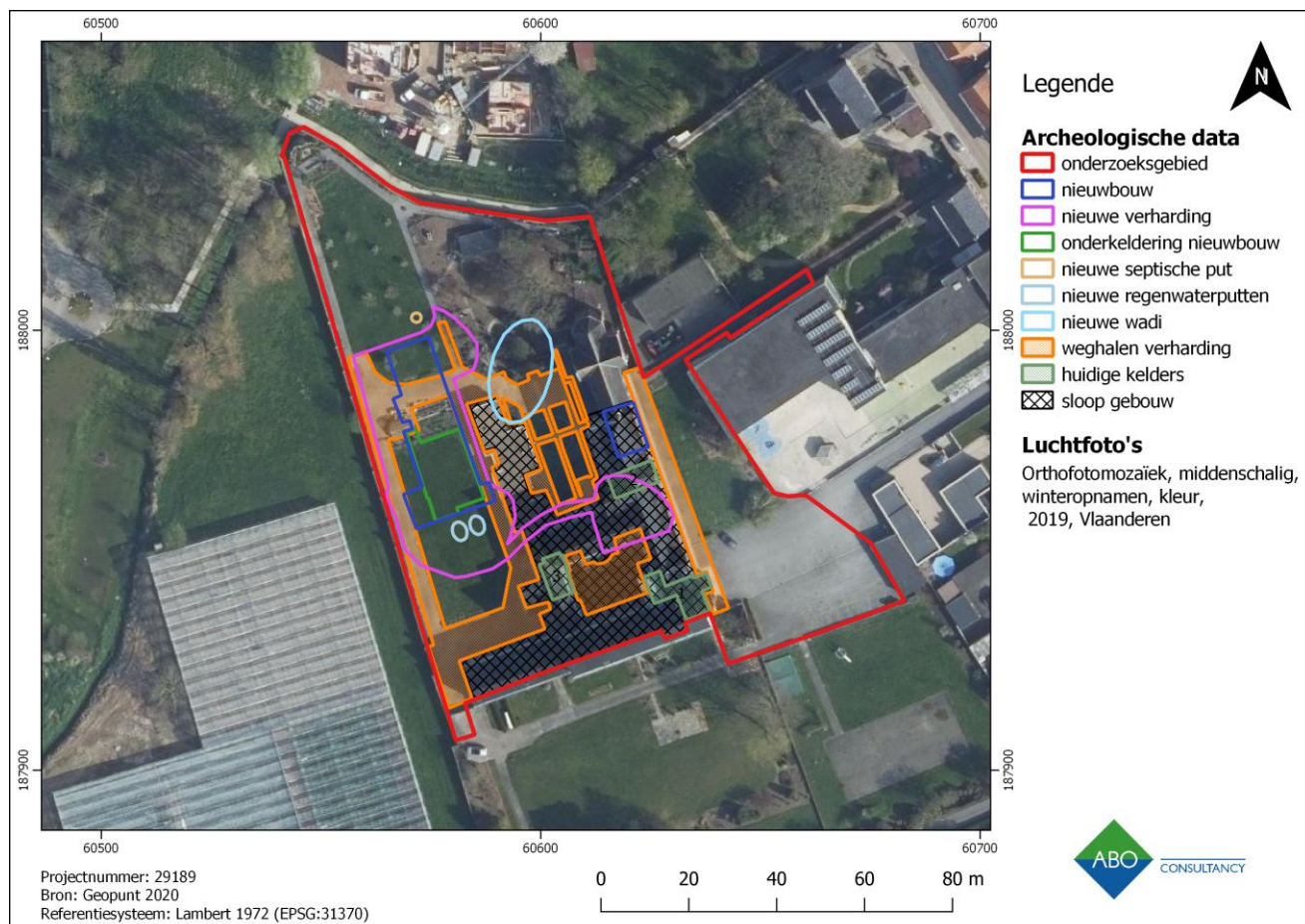
2.2.5 VERSTORING VERSUS IMPACT

In onderstaande tabel 1 worden de ingrepen met hun respectievelijke oppervlaktes en dieptes opgelijst. Er kan besloten worden dat de afbakening van de toekomstige verstoring vrij groot is. De diepte van de verstoring is gemiddeld eerder beperkt, maar voldoende om eventuele bewaarde archeologie te beschadigen. Zo zullen met zekerheid de eventueel bewaarde negentiende eeuwse funderingen van het klooster geraakt worden.

Ingreep	Oppervlakte	Opp tov totale onderzoeksgebied	Diepte
Sloop gebouw	Ca 1.880m ²	20%	Ca 0,5m-MV behalve waar onderkelderd (1,6 à 2m -MV)
Sloop verharding	Ca 1.170m ²	13%	Ca 0,3 à 0,5m -MV
Nieuwbouw	Ca 600m ²	6% (waarvan 2% onderkelderd)	Ca 0,65m-MV (en plaatselijk tot op 3,6m -MV)

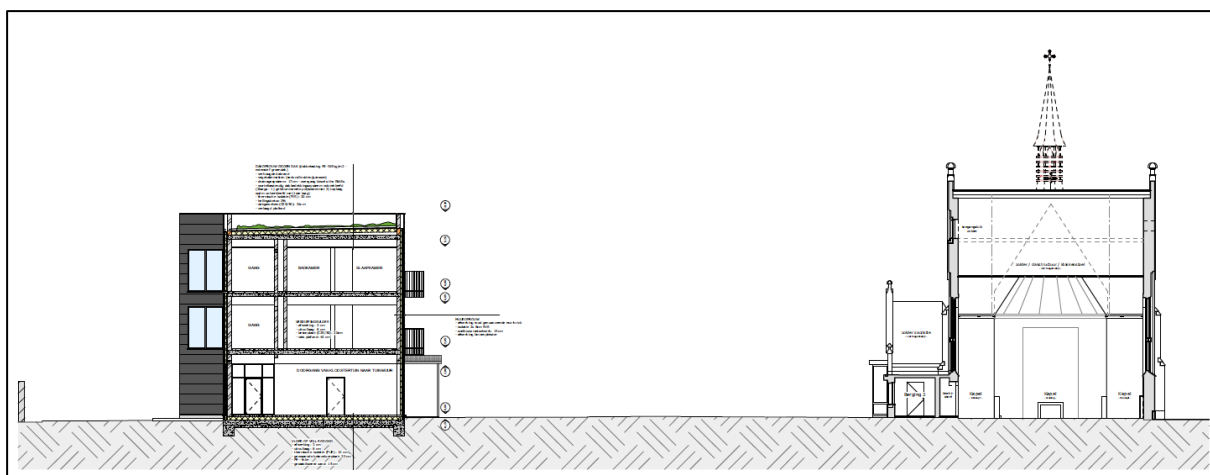
Ingreep	Oppervlakte	Opp tov totale onderzoeksgebied	Diepte
	(waarvan 220m ² onderkelderd)		
Putten ifv riolering - Septische - Regenwater - Pompput	3,6m ² 10m ² 0,8m ²	0,04% 0,1% 0,01%	Ca 2m-MV Ca 3m-MV van 3,6 t.e.m. 5,1m-MV
Riolering	nvt	nvt	Ca 0,8 à 1m -MV
Verharding	Ca 1.600m ²	17%	Ca 0,5m-MV
Wadi	Ca 255m ²	3%	Niet gekend (vermoedelijk max 1m op diepste punt)

Tabel 1: Overzicht van de toekomstige bodemingrepen

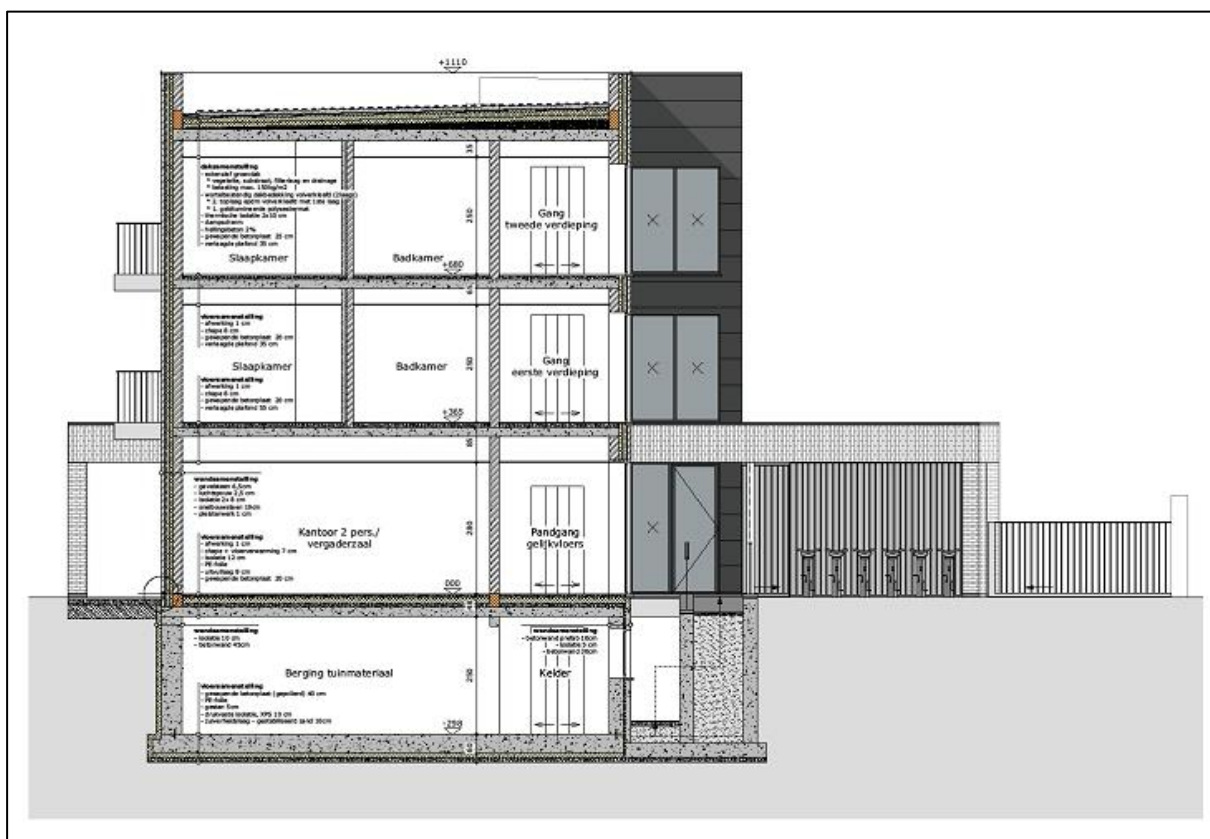

Figuur 11: Toekomstige situatie binnen het onderzoeksgebied op luchtfoto¹

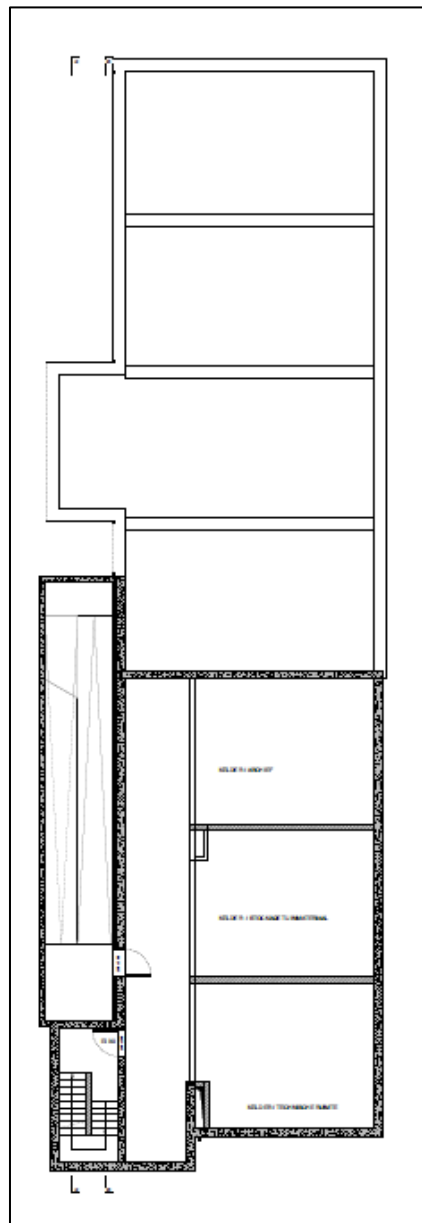
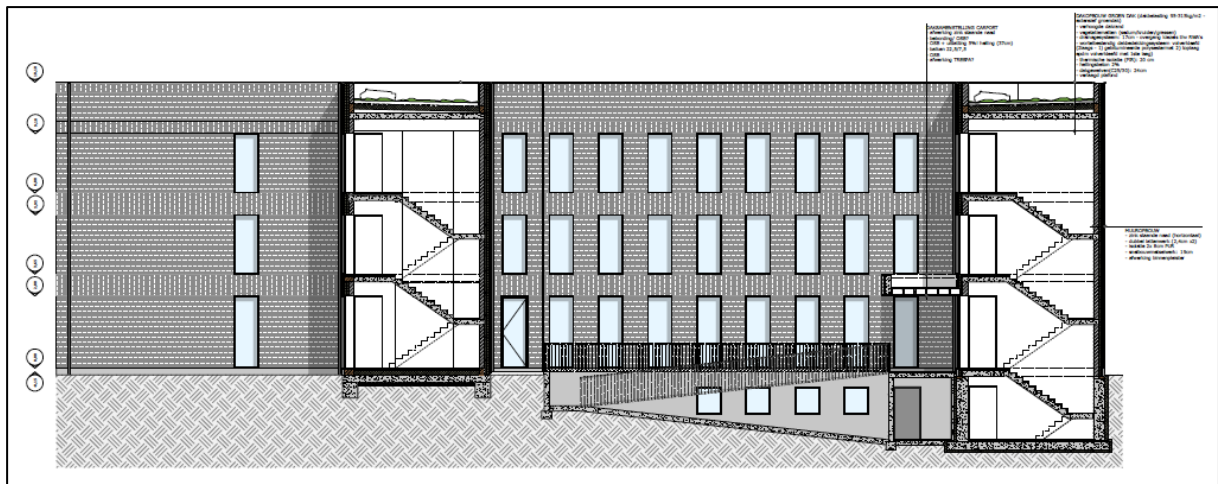
¹ Hierbij zal er buiten de aangeduide delen ook nog heraanleg van de groenzone (in de vorm van aanplant van bomen) voorzien worden

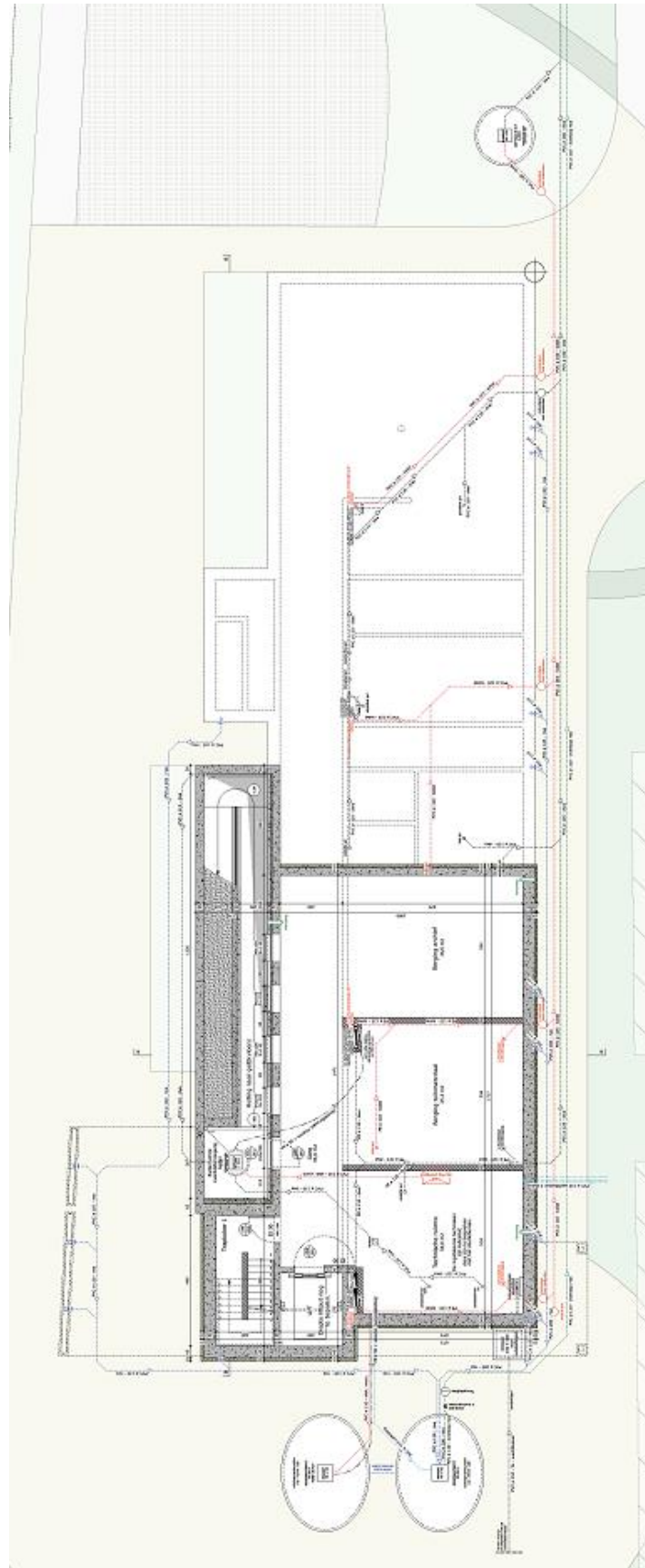
Figuur 12: Terreinprofiel van west naar oost (Initiatiefnemer 2020)

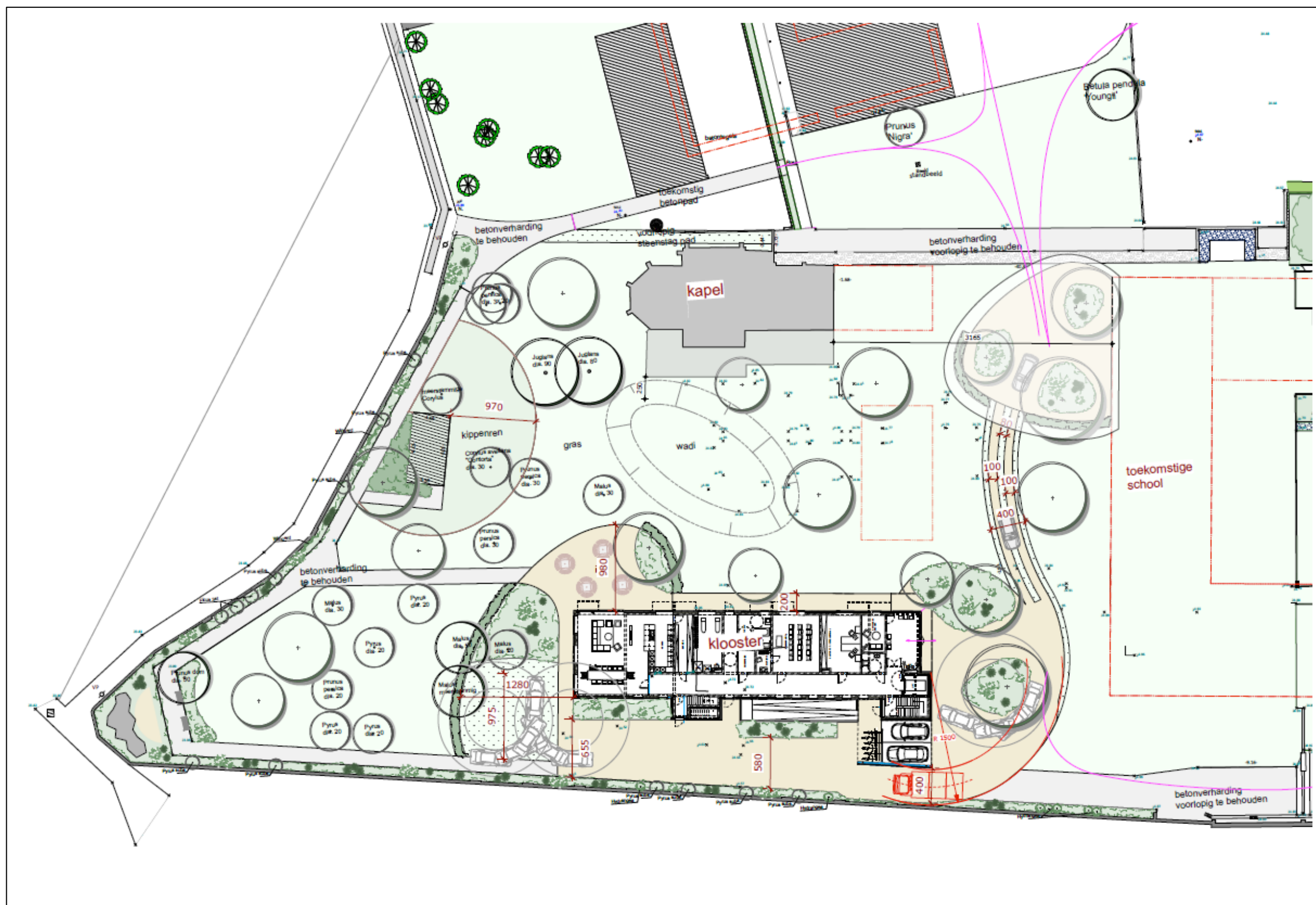
Figuur 13: Snede van oost (links) naar west (rechts) (Initiatiefnemer 2020)

Figuur 14: Snede van noord naar zuid (boven) en bovenaanzicht met de onderkeldering in het zuiden (onder) (Initiatiefnemer 2020)

Figuur 15: Grondplan riolering en aanverwante structuren (Initiatiefnemer 2020)

Figuur 17: Inplantingsplan toekomstige situatie inclusief aanleg omgevende groenzone (Initiatiefnemer 2020)

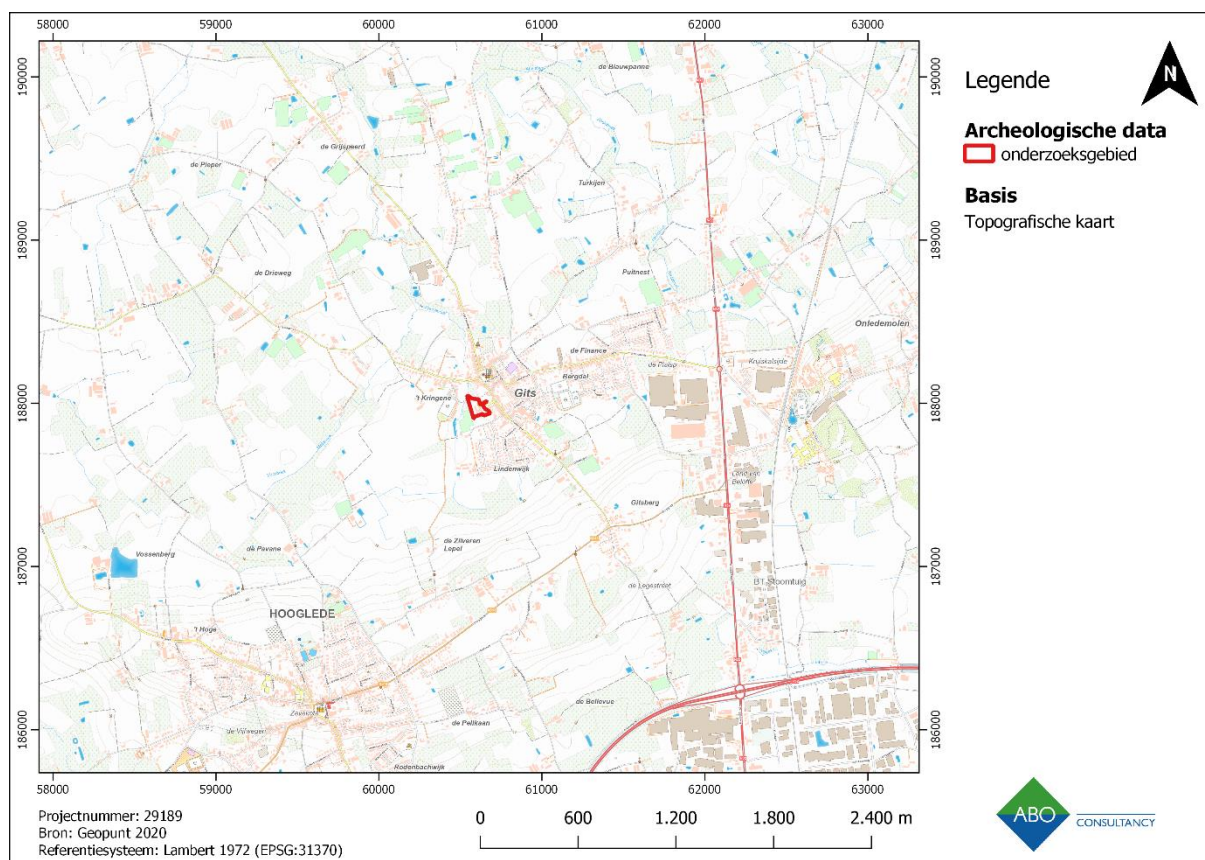
3 ASSESSMENTRAPPORT: LANDSCHAPPELIJKE ANALYSE

3.1 TOPOGRAFISCHE SITUERING

3.1.1 TOPOGRAFIE

Het onderzoeksgebied bevindt zich nabij de dorpskern van Gits, deelgemeente van Hooglede (Figuur 18). Het dorp situeert zich centraal in de provincie West-Vlaanderen ten noordwesten van de stad Roeselare. Wat voorts vooral opvalt op de topografische kaart is dat het onderzoeksgebied op 0,5 à 1km ten noorden van de Gitsberg voorkomt. Deze maakt deel uit van de zogenaamde heuvelkam (hoogste punt op 50m TAW) tussen Ijzer- en Mandelbekken. Deze heuvelkam is op zijn beurt deel van de cuesta van Tielt. Anderzijds bevindt het onderzoeksgebied zich ook nabij (palend eraan in het noorden en op 200m in het zuiden) water in de vorm van de Prinnebeek. Er is met andere woorden sprake van een ecologische gradiënt. Dit houdt in dat het plangebied potentieel een zekere aantrekkingskracht uitoefende op de mens in het verleden. Hoge en droge gebieden nabij water genereren specifieke biotopen voor zowel fauna als flora en zijn steeds geëerde uitvalsbasisen geweest.

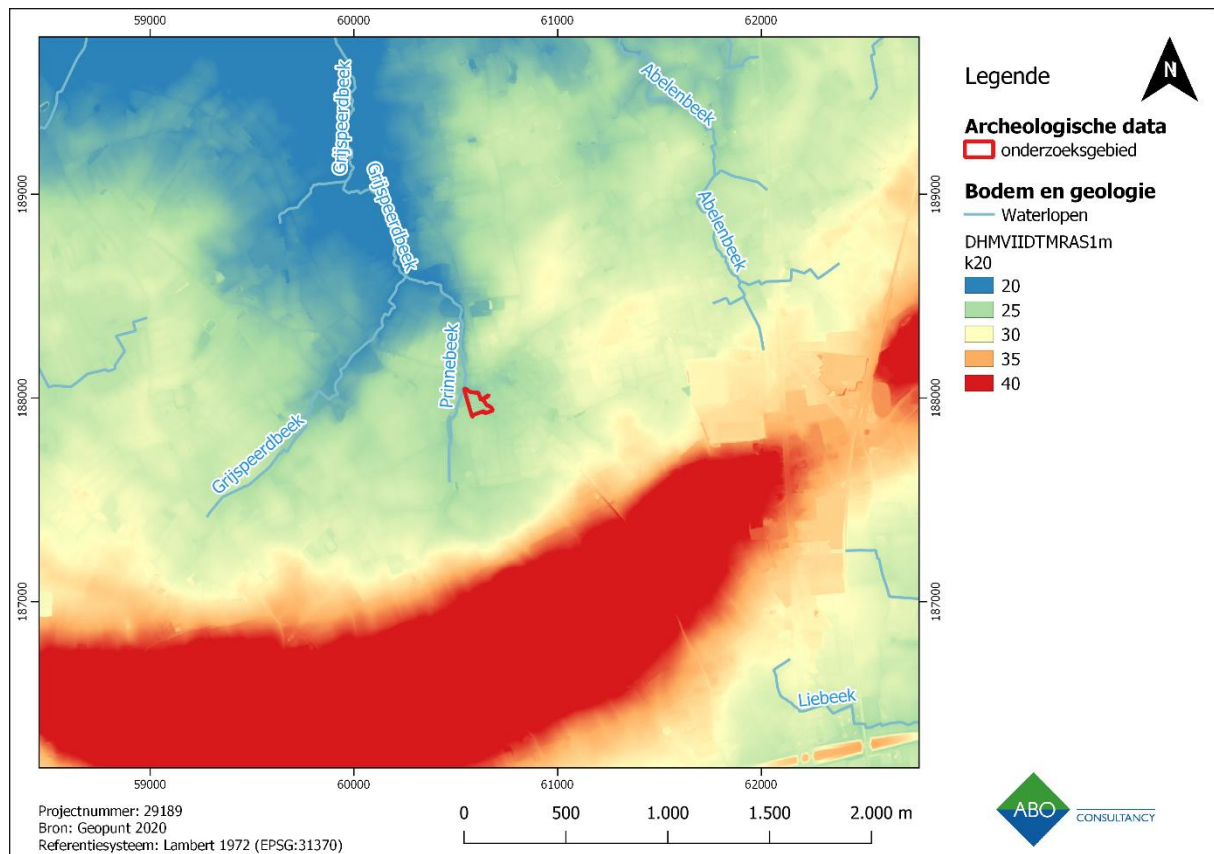
De N313 loopt longitudinaal over deze rug. Voorts bevindt het onderzoeksgebied zich tevens op anderhalve kilometer van een andere nationale weg (N32).

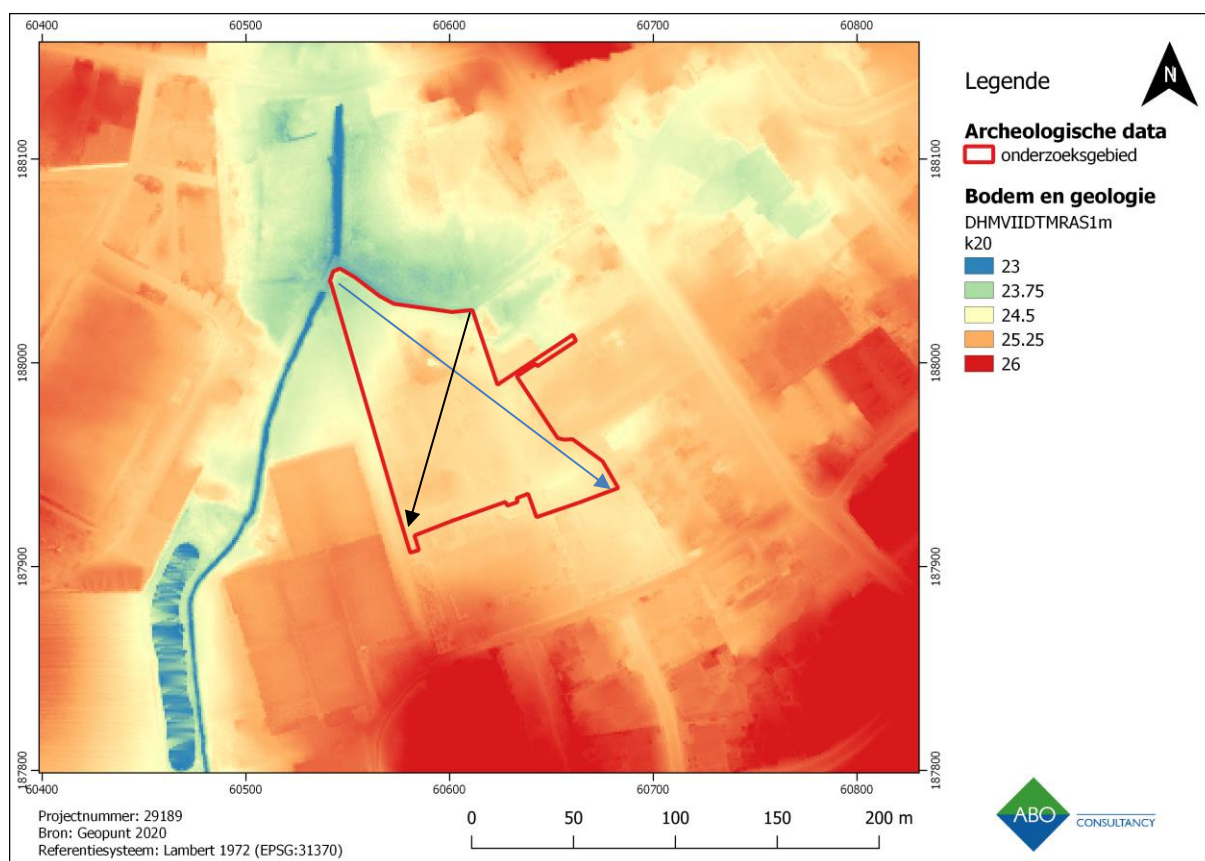
Figuur 18: Topografische kaart met aanduiding van het onderzoeksgebied

3.1.2 HOOGTEVERLOOP

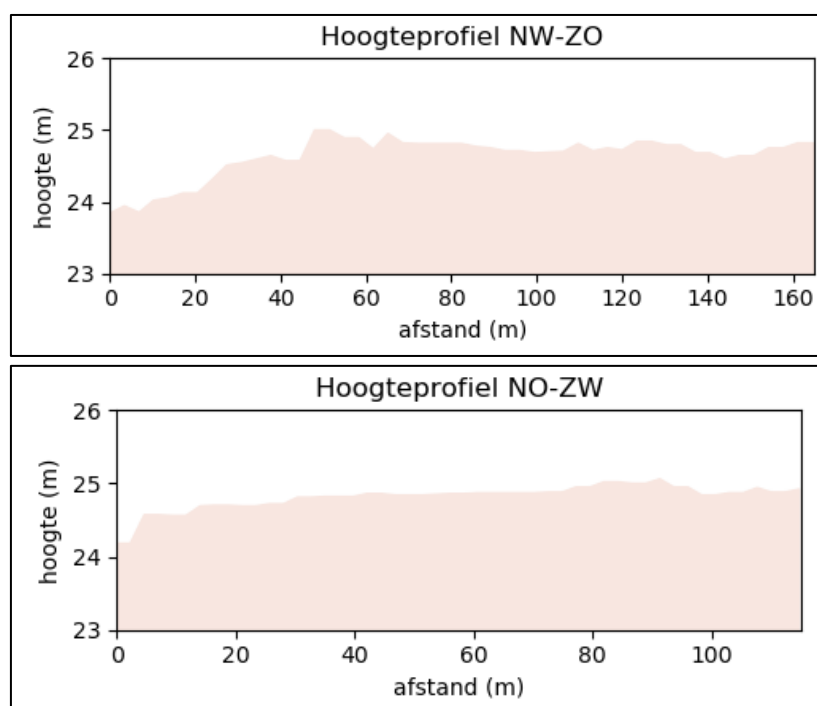
Wanneer we het onderzoeksgebied op het Digitale Hoogte Model bekijken (Figuur 19), dan valt vooral de ligging op tussenin de uitlopers van de vallei van de Grijspeerdbeek en de hoger gelegen Gitsberg. Het onderzoeksgebied bevindt zich vlakbij de Prinnebeek. Het maaiveld loopt op van noord naar zuid (van ca 24m naar 25m TAW) en stijgt met ongeveer 1 meter (Figuur 20 en Figuur 21). Op de Skyviewkaart (Figuur 22) zijn vooral de antropogene ingrepen in de vorm van bebouwing en de aanleg van plantenperken goed zichtbaar.

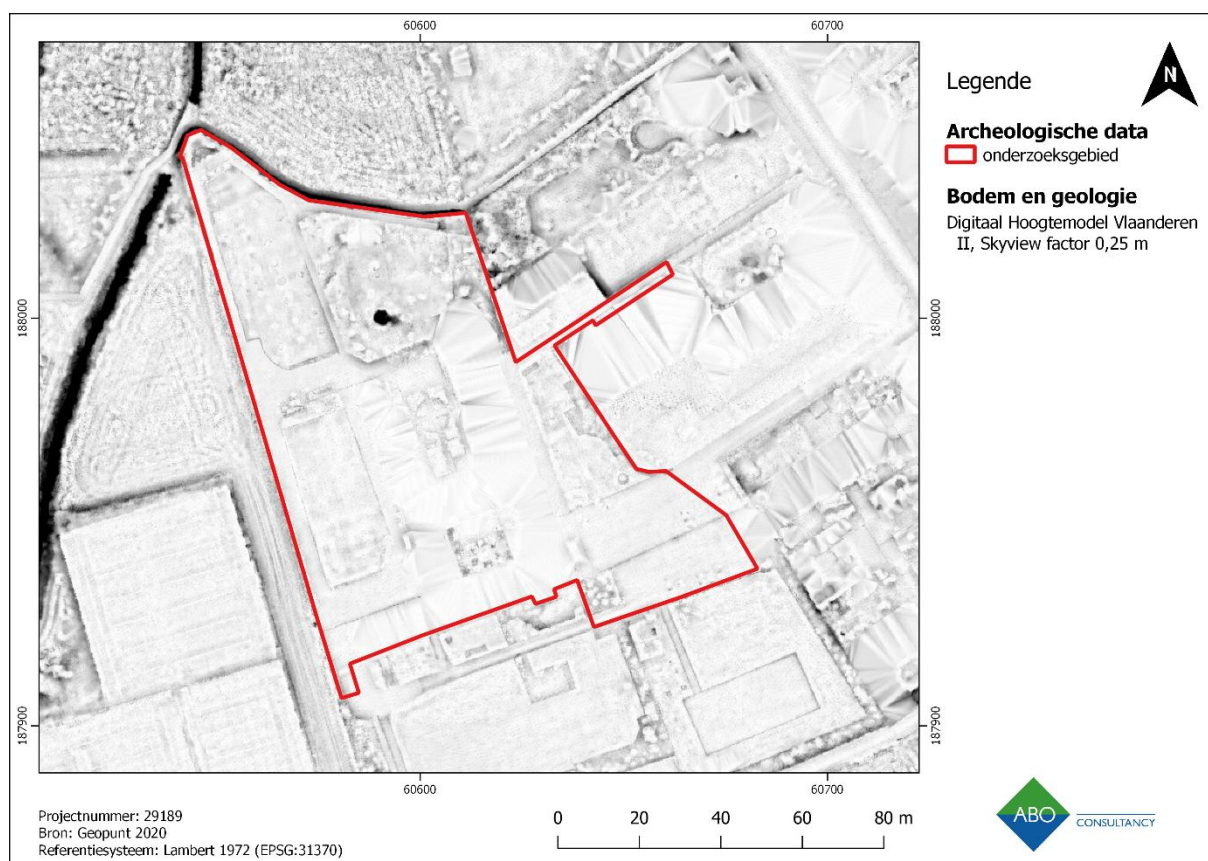
Figuur 19: Onderzoeksgebied op Digitaal Hoogte Model

Figuur 20: Onderzoeksgebied op detail van Digitaal Hoogte Model inclusief locatie van beide hoogteprofielen

Figuur 21: Hoogteprofielen NW-ZO (blauwe pijl) en NO-ZW (zwarte pijl) (Geopunt 2020)

Figuur 22: Skyviewkaart met aanduiding van het onderzoeksgebied

3.2 BODEMKUNDIGE EN GEOLOGISCHE SITUERING

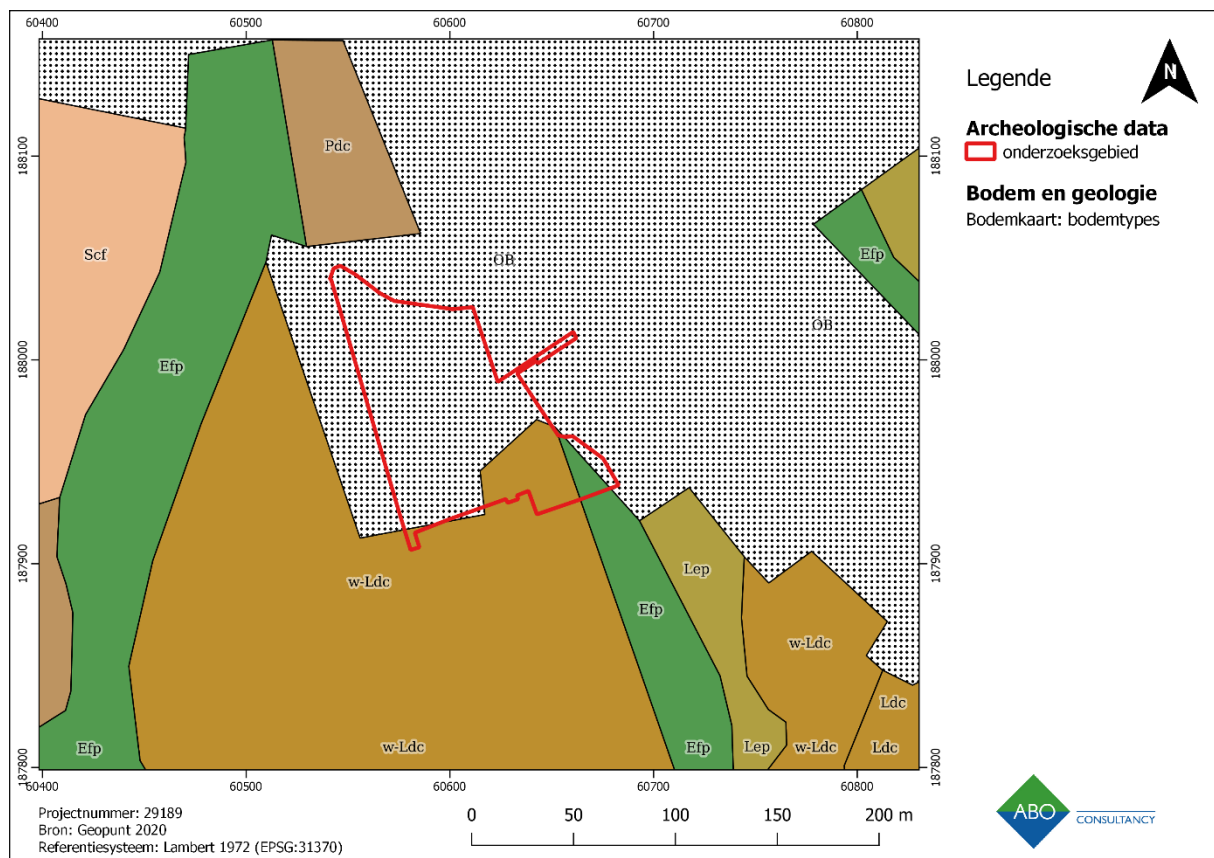
3.2.1 BODEMKAART

Het onderzoeksgebied wordt op de bodemkaart (Figuur 23) ter hoogte van verschillende bodemtypes weergegeven. In noorden staat het plangebied gekarteerd als type **OB**. Dit wil zeggen dat de grond er als bebouwd (en dus veelal verstoord) wordt aanzien. Een andere mogelijkheid is echter dat net door het voorkomen van bebouwing de bodemopbouw niet in kaart kon gebracht worden. Voorts komen in de zuidelijke helft van het plangebied types **w-Ldc**, **Efp** en **Lep** voor.

De eerste (w-Ldc) is een matig natte zandleembodem met gevlekte en verbrokkelde textuur B-horizont. Hieronder komt een klei- of kleizand substraat voor. Net boven het substraat vertoont de bodem niet zelden een roestige band ten gevolge van stagnerend water. De roestverschijnselen doen zich evenwel al voor beginnende in de textuur B-horizont zelf.

De tweede (Efp) betreft een natte gleyige kleibodem zonder profielontwikkeling maar met reductiehorizont. Deze bodems komen voor in alluviale gebieden (wellicht hier gerelateerd aan het voorkomen van de Prinnebeek pal ten westen van het plangebied). De humeuze bovengrond is vaak verveend en vertoont roestverschijnselen. De reductiehorizont begint op minder dan 0,80m –MV. Het steentijdpotentieel van dit bodemtype is gezien de afwezigheid van profielontwikkeling gering.

Tenslotte is Lep een natte zandleembodem zonder profielontwikkeling maar met reductiehorizont. Het gaat eveneens om een alluviale bodem (zie ook vorige bodemtype) die erg nat is en overwegend grijs van kleur is. Plaatselijk komen roestvlekken voor. Onder de 0,80m –MV gaat de kleur over naar blauwgrijs reductiemateriaal.

Figuur 23: Bodemkaart met weergave van het onderzoeksgebied

In het kader van de opmaak van een sloopopvolgingsplan² werd alvast ter hoogte van de verharding op drie plaatsen ter hoogte van drie verschillende soorten verharding een boring gezet. Meteen onder de fundering van de verharding (tussen 30 en 50cm –MV) lijkt de natuurlijke bodemopbouw voor te komen. De ondergrond is lemig met een zandige of kleiige fractie.

Figuur 24: Locatie reeds uitgevoerde boringen in het kader van het sloop opvolgingsplan

² Laurence Th., 2020

BP1:
 0 – 20 cm-mv : beton
 20 – 45 cm-mv : mager beton
 Vanaf 45 cm-mv : leem weinig zandig

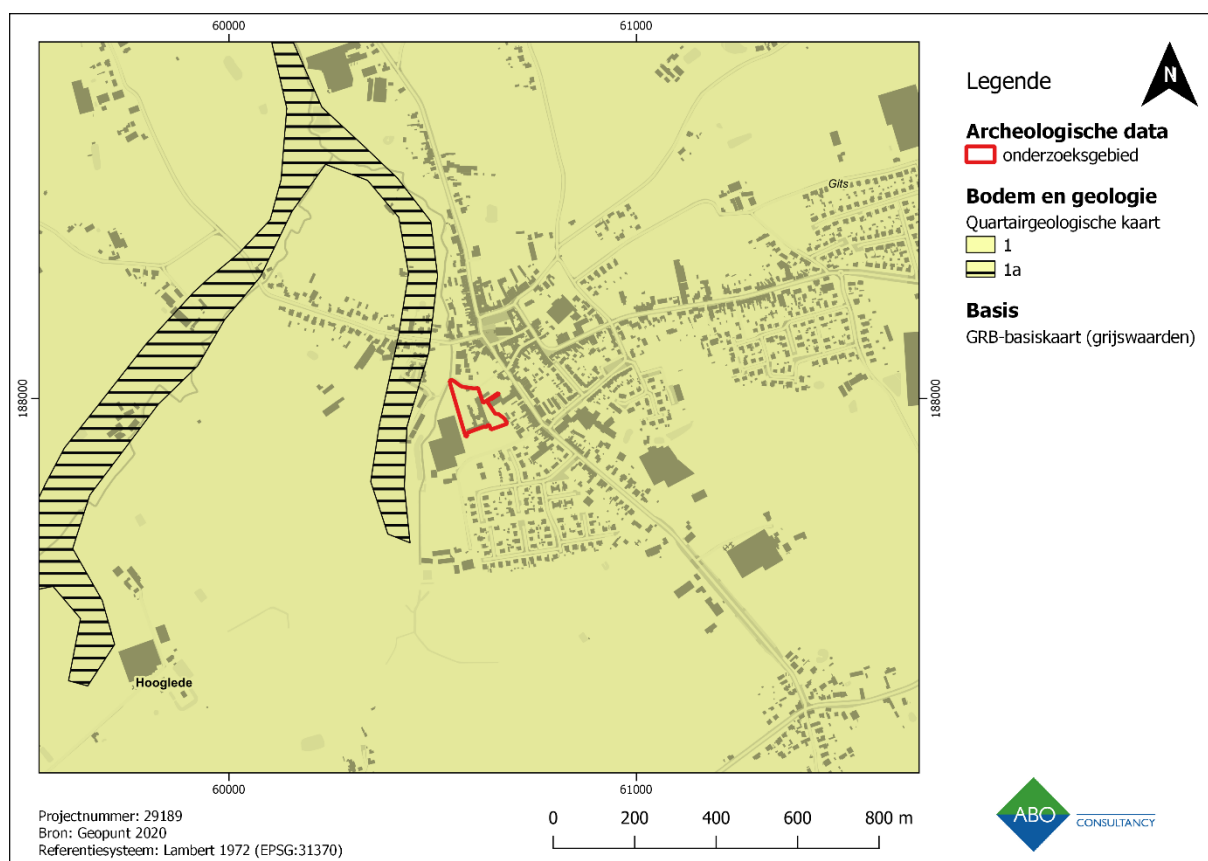
BP2:
 0 – 4,5 cm-mv : kinderkopje
 4,5 – 30 cm-mv : gestabiliseerd zand
 Vanaf 30 cm-mv : leem weinig kleig

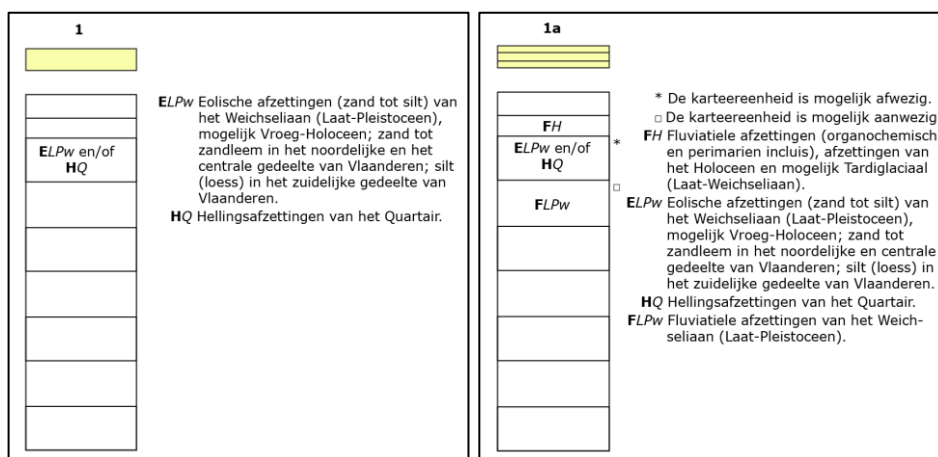

3.2.2 QUARTAIRGEOLOGISCHE KAART

Op de Quartairgeologische kaart (Figuur 25) situeert het projectgebied zich ter hoogte van **type 1**. Dit houdt in dat er geen Holocene en/of tardiglaciale afzettingen bovenop de Pleistocene aanwezig. Een paar 100 meter ten westen van het onderzoeksgebied komt een variant hierop voorop die boven en onder deze lagen respectievelijk fluviatiele afzettingen uit het Holoceen (en mogelijk tardiglaciaal) en fluviatiele afzettingen uit het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen) vertoont. Ook deze gelaagdheid kan gekoppeld worden aan het voorkomen van de Prinnebeek.

Figuur 25: Quartaairgeologische kaart met weergave van het onderzoeksgebied

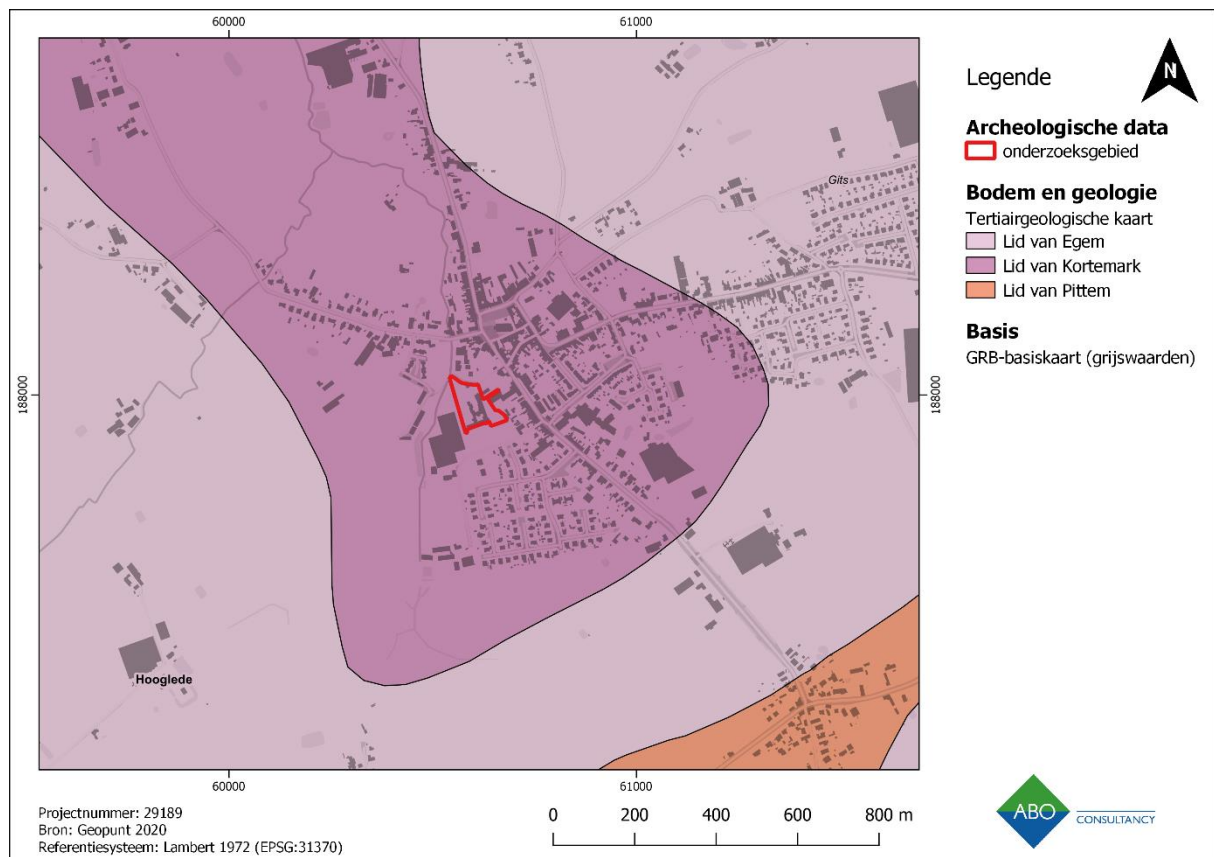

Figuur 26: Quartaire sequentie ter hoogte van het onderzoeksgebied (Geopunt 2020)

3.2.3 TERTIAIRGEOLOGISCHE KAART

De tertiaire opbouw ter hoogte van het onderzoeksgebied bestaat volgens de tertiair geologische kaart (Figuur 26) uit de Formatie van Tielt, en meer specifiek het Lid van Kortemark.

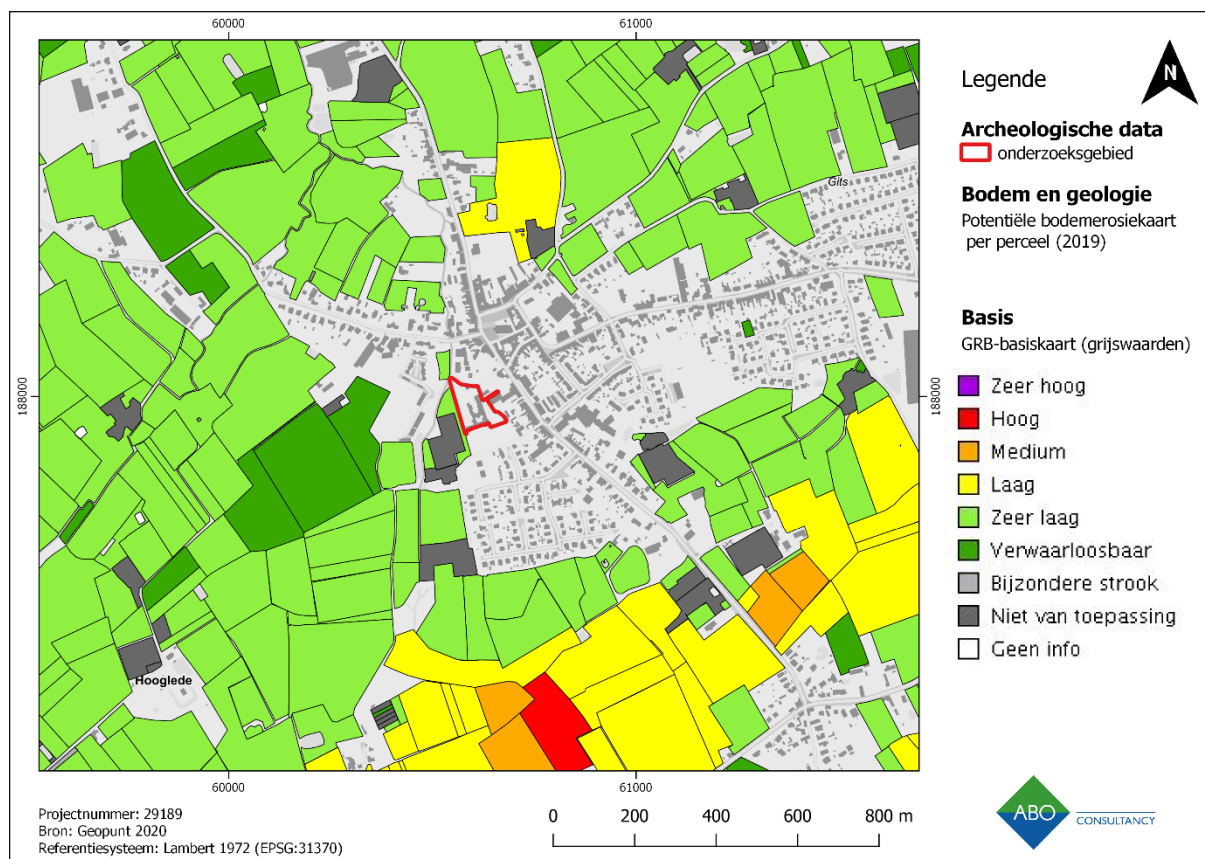
De Formatie van Maldegem kenmerkt zich door grijze tot groengrijze klei tot silt met dunne banken zand en silt. Het tertiair bevindt zich al tussen de 20m en 25m TAW waarbij het dichtst bij de 25m dan bij de 20m TAW voorkomt. Gezien het maaiveld zich ter hoogte van het onderzoeksgebied tussen de 24 en 25m TAW bevindt, impliceert dit dat het tertiair pakket relatief ondiep al kan dagzomen. Bij de aanleg van de diepere structuren (bijvoorbeeld de onderkeldering) zullen de tertiaire sedimenten dan ook geraakt worden.

Figuur 27: Gedigitaliseerde Tertiairgeologische kaart met aanduiding van het onderzoeksgebied

3.2.4 BODEMEROSIEKAART

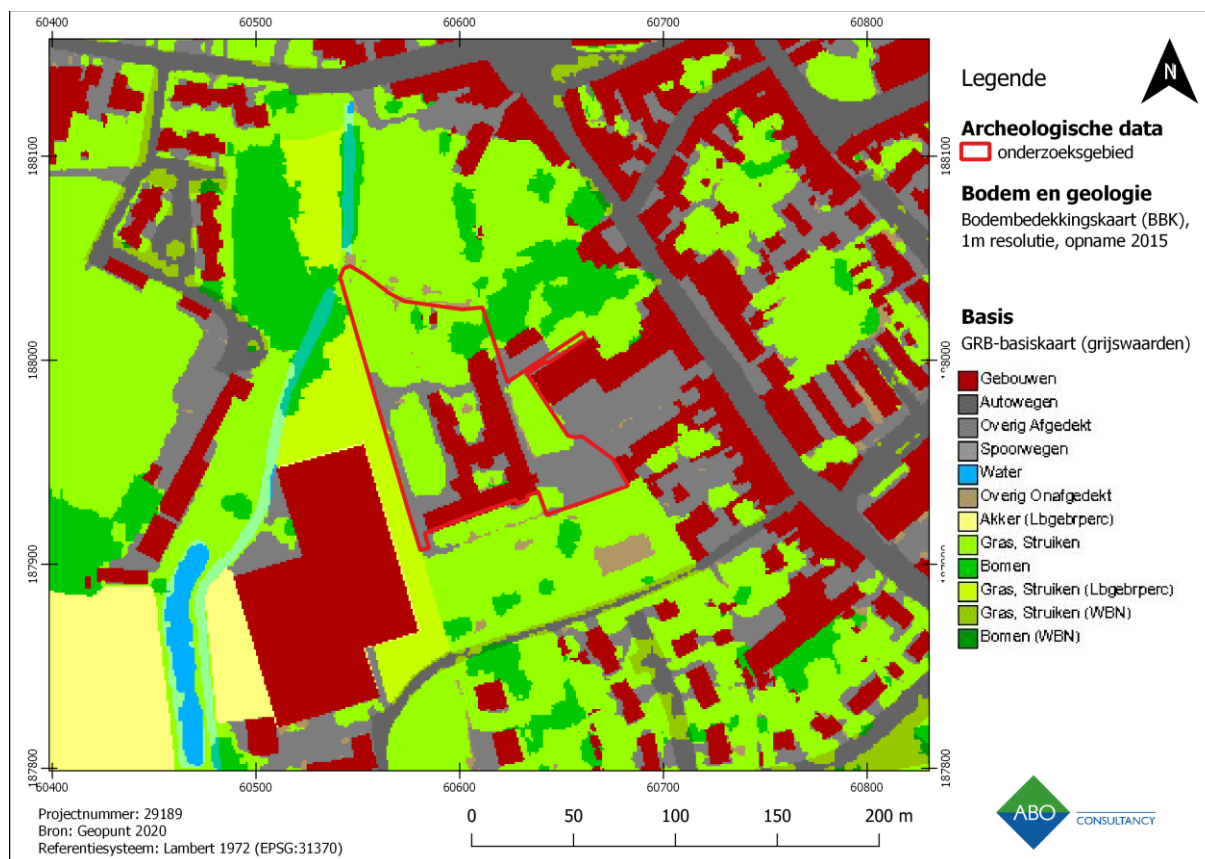
Het onderzoeksgebied bevindt zich in een regio waar het bodemerosiepotentieel als niet gekarteerd, verwaarloosbaar of zeer laag staat gekarteerd (Figuur 28). Enkel percelen gelegen op de (flanken van de) Gitsberg hebben een iets hoger erosiepotentieel. Een laag graad van bodemerosie is gunstig voor de bewaring van eventuele aanwezige archeologie.

Figuur 28: Bodemerosiekaart op perceelsniveau met aanduiding van het onderzoeksgebied

3.2.5 BODEMBEDEKKINGSKAART

Het onderzoeksgebied wordt op deze kaart (Figuur 29) weergegeven als zijnde bedekt met bebouwing, “overig afgedekt” (verharding) en gras en struiken (groenzone). De bodembedekkingskaart biedt voor het plangebied weinig nieuwe informatie.

Figuur 29: Bodembedekkingskaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (ABO nv 2020)

4 ASSESSMENTRAPPORT: ARCHEOLOGISCHE VOORKENNIS

Geraadpleegde bronnen hoofdstuk 4 met betrekking tot archeologische voorkennis	Toelichting
Inventarissen	
Inventaris archeologische zone	Niet van toepassing
Landschapsatlas	Niet van toepassing
Inventaris bouwkundig erfgoed	Relevant, cf. 4.2
Beschermde stads- en dorpsgezichten	Niet van toepassing
Centraal Archeologische Inventaris	Relevant, cf. 4.4
Inventaris historische stadskern	Niet van toepassing
Inventaris gebieden waar geen archeologie te verwachten valt (GGA)	Relevant, cf. 4.2
Wereldoorlog relictten	Niet van toepassing
Belgisch (verdwenen) molenbestand	Niet van toepassing
Cartografische bronnen	
Fricxkaart (1745)	Niet relevant, maar wel vermeld, cf. 4.6.1
Ferrariskaart (1771-1778)	Relevant, cf. 4.6.2
Atlas der Buurtwegen (1841)	Relevant, cf. 4.6.3
Vandermaelen kaarten (1846- 1854)	Relevant, cf. 4.6.4
Poppkaart	Relevant, cf. 4.6.5
Topografische kaart van België uit 1939	Relevant, cf. 4.6.6
Ortholuchtfoto's	
Kleinschalige zomeropnamen, 1971, zwart-wit	Relevant, cf. 4.7
Kleinschalige zomeropnamen, 1979-1990, kleur	Relevant, cf. 4.7
Grootschalige winteropnamen, 2000-2003, kleur	Relevant, cf. 4.7

Tabel 2: Geraadpleegde bronnen (Cartesius; Geopunt, Inventaris Onroerend Erfgoed 2019).

4.1 HISTORISCHE EN ARCHEOLOGISCHE ACHTERGROND

4.1.1 HISTORIEK VAN HOOGLEDE

Hooglede is een typisch landbouw- en woondorp met industriezones geconcentreerd langs de uitvalswegen. De industrie in de streek betreft voornamelijk steenbakkerij en constructiewerkhuizen. De eerste tekenen van bewoning zijn kuilen in de Meiboomstraat met een datering uit de vroeg-Romeinse periode. Hooglede wordt in 847 voor het eerst vermeld als “Ledda”, in 1218 verschuift dit naar “Holedea” afgeleid van de Germaanse samenstelling “hauha hlipa”, wat hoge helling betekent. In 899 schenkt Karel de Eenvoudige, koning van Frankrijk, de kerk van Ledda aan de abdij te Sint-Amand. Het patronaat van de kerk wordt in 1745 overgedragen aan de proosdij van Sint-Amandus te Kortrijk. De voornaamste heerlijkheden binnen Hooglede zijn Hilst en Lavekensacker, Vellenaere, Haghenbrouck, Wynendaele, ’t Pausche ende ’t Vyversche en Volmerbeke. Laatst genoemde veruitwendigde zich als een 16^e eeuwse omwald kasteel. De dorpskern werd gevormd door het Marktplaats met de Sint-Amandskerk als middelpunt. In de tweede helft van de 19^e eeuw werd de steenweg tussen Kortemark en Staden aangelegd en kreeg de spoorlijn tussen Torhout en Ieper ook een stopplaats in Hooglede.

Tijdens de 17^e en 18^e eeuw kende de streek van Hooglede talrijke inkwartieringen. Gedurende de Eerste Wereldoorlog wordt Hooglede bezet door de Duitsers en vervult het de rol van bevoorradings- en verzorgingscentrum met materialendepot bij station van Sint-Jozef. De etappendienst te Hooglede fungeerde voor de frontstreek Poelkappelle-Langemark-Houthulstbos. Er komen heel wat bunkers voor (oa aan de Meiboom, de Bergstraat en de Grote Noordstraat) die deel uitmaken van de Flandern I stelling. Hooglede werd zwaar getroffen tijdens de Eerste Wereldoorlog en dan vooral het dorpscentrum en de gehuchten De Geite en Sleihage. Vanaf 1919 keert de bevolking geleidelijk aan terug en worden er noodwoningen opgericht. De toenmalige architectuur is een schoolvoorbeeld van de zogeheten wederopbouwarchitectuur. Voorts komt er nog verspreide hoevebouw voor met losse, lage bestanddelen. De industrie concentreert zich inmiddels in het zuiden.³

4.1.2 HISTORIEK VAN GITS, DEELGEMEENTE VAN HOOGLEDE

Archeologische vondsten als vuurstenen pijlpunten uit het neolithicum en vuurstenen artefacten uit de Romeinse periode wijzen op een vroege bewoning, te wijten aan de gunstige ligging van de locatie. Mogelijk liep er een *diverticulum*⁴ van Doornik over Kortrijk langs Gits naar Oudenburg. De eerste vermelding van Gits was in 1088 als “Giddis” wat zoveel wil zeggen als stromende beek. In 1088 wordt het patronaatsrecht geschonken aan het Sint-Pieterskapittel in Rijsel en kort daarop wordt Gits een zelfstandige parochie. Vóór 1561 maakte het deel uit van het bisdom Doornik en later tot het bisdom Brugge, Gent en opnieuw Brugge.

Tijdens het Ancien Régime maakte het huidige grondgebied van Gits deel uit van twee kasselrijen; enerzijds het Brugse Vrije en anderzijds deze van Ieper. Bij de Vrede van Nijmegen in 1678 wordt het Brugse Vrije Spaans gebied en de Kasselrij van Ieper Frans gebied. De grens tussen Spaans en Frans grondgebied liep bijgevolg dwars door Gits, waardoor het dorp vaak in de vuurlinie kwam te liggen. Als gevolg hiervan wordt de bevolking van de tweede helft van de zeventiende tot de eerste helft van de achttiende eeuw getroffen door oorlogen, epidemieën en hongersnood.

³ <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/themas/14449>

⁴ Een secundaire weg tijdens de Romeinse periode tussen twee kleinere plaatsen of heirbanen

Tijdens de 19^e eeuw is Gits een centrum van het Stevenisme, een godsdienstige beweging die zich van de Rooms-Katholieke kerk afscheidt. Dit uit rebellie tegen de godsdienstpolitiek van Napoleon.

Ten gevolge van de nabijheid van het front wordt eind 1914 een Duits vliegveld op het grondgebied van Gits aangelegd en ook de munitietram van Lichtervelde naar Hooglede liep over Gits. Aan het einde van de Eerste Wereldoorlog worden de meeste representatieve gebouwen verwoest, onder meer de kerk, de pastorie, het Mariasteen, ... Aan het einde van de Tweede Wereldoorlog wordt Gits eveneens geteisterd door oorlogsgeweld. Het dorp wordt bevrijd door de Polen.

Gits is een klein kerndorp dat organisch gegroeid is vanuit het kruispunt Torhoutstraat/Gitsbergstraat. Een tweede dorpskern situeert zich ter hoogte van het gehucht Onledemolen. De basisbebouwing bestaat uit enkele 18^e eeuwse kernen en breedhuizen met 19^e en 20^e eeuwse lijstgevels. Ook hier komt buiten de dorpskom verspreide hoevebouw voor met losse bestanddelen die soms ook tot de 18^e eeuw teruggaan. Voorheen was de in Gits voorkomende nijverheid voornamelijk landbouwgebonden. Zo bevonden er zich molens, cichorei-astan, een klompenmakerij, brouwerij, azijnfabriek, olieslagerij, melkerij en tabaksfabriek.

Tevens vormt Gits de vestigingsplaats van het moederklooster van de zusters van Sint-Vincentius à Paulo die zich ontfermden over zowel onderwijs als gezondheidszorg (met name in de vorm van een rustoord en instituut voor motorisch gehandicapten).⁵

4.1.3 HISTORIEK VAN HET KLOOSTER VAN SINT-VINCENTIUS À PAULO

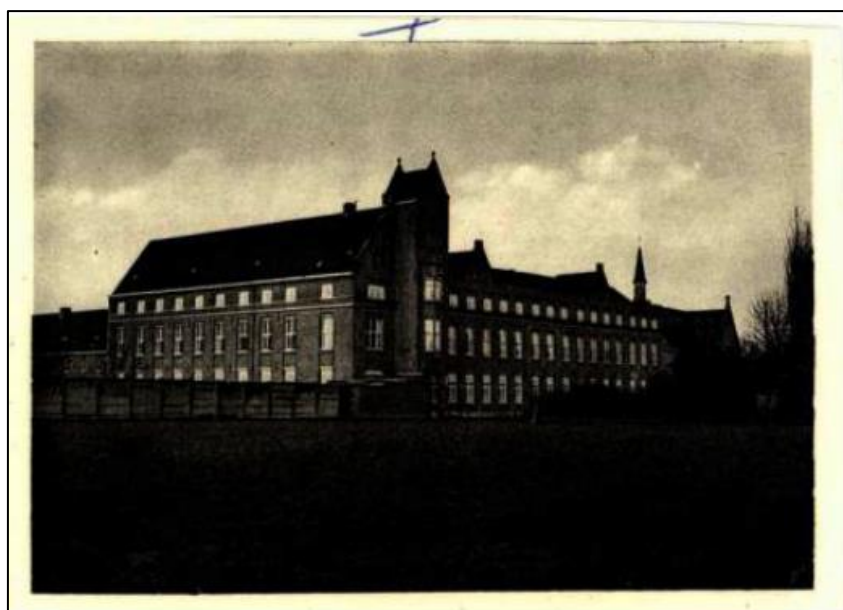
De orde van Sint-vincentius à Paulo werd gesticht in 1822 en was al van bij het begin verbonden met onderwijs. Het klooster te Gits werd in 1879 gebouwd vlakbij de al bestaande school. Tijdens de Eerste Wereldoorlog werd het bezet door Duitse troepen en liep het heel wat beschadigingen op. Tijdens het interbellum en meer bepaald in 1933 werd het vernieuwd met behoud van een aantal oudere elementen. Naderhand werden nog recentere uitbreidingen toegevoegd (zie hoofdstuk 4.2).

Figuur 30: Klooster van Gits in 1917 ten tijde van de Duitse bezetting⁶

⁵ Agentschap Onroerend Erfgoed 2020: Gits [online] <https://id.erfgoed.net/themas/14448> (Geraadpleegd op 02-10-2020)

⁶ <https://terf.kindereninbezetgebied.be/objecten/klooster-van-gits-oktober-november-1917>

Figuur 31: Klooster van Gits in 1935⁷

4.2 INVENTARIS ONROEREND ERFGOED

Betreffende de studie van de Inventaris Onroerend Erfgoed werd gekeken naar de aanwezigheid in de omgeving van het studiegebied van beschermde cultuurhistorische landschappen, beschermde archeologische sites of zones, beschermde monumenten en stads- of dorpsgezichten, bouwkundig erfgoed, varend erfgoed en Unesco werelderfgoed. Ook het voorkomen van “Gebieden Geen Archeologie” werd nagegaan. In de nabije omgeving van het studiegebied komt enkel bouwkundig erfgoed en één “gebied geen archeologie” voor. Een belangrijk gegeven evenwel is het feit dat het plangebied zelf eveneens is opgenomen als vastgesteld Bouwkundig Erfgoed (ID50982). Dit gegeven werd door de initiatiefnemers gecommuniceerd en voorgelegd aan de desbetreffende IOED (in casu Radar), waardoor de gemeente op de hoogte is van de toekomstige plannen ter hoogte van dit Bouwkundig Erfgoed element.

Zoals reeds eerder aangegeven werd het klooster te Gits opgericht in 1879 vlakbij een al bestaand schoolgebouw. In 1933 werden er herstellingen en vernieuwingen aangebracht en in 1934 volgde de inwijding. De toegangsweg bevindt zich links van de lagere en kleuterschool. Ten noorden bevindt zich een geasfalteerd terrein en ten zuiden en westen een tuin met grasveld, moestuin en boomgaard. De omgevende tuinmuur is verfraaid met trapgeveltjes met heiligenbeelden, deel van de statie van Onze-Lieve-Vrouw van de Zeven Weeën. In de noordwestelijke hoek bevindt zich de grot van Lourdes.

Het klooster bestaat uit twee vleugels parallel aan de straat verbonden door twee haakse volumes waardoor er een binnenhof wordt gecreëerd. Het gevelparement bestaat uit rode baksteen en is verfraaid met arduin. De volumes bestaan uit één tot twee en een halve bouwlaag. Het hoofdvolume bestaat uit 17 traveeën en sinds 1933 uit een halve bouwlaag extra. Oorspronkelijk kwamen er immers

⁷

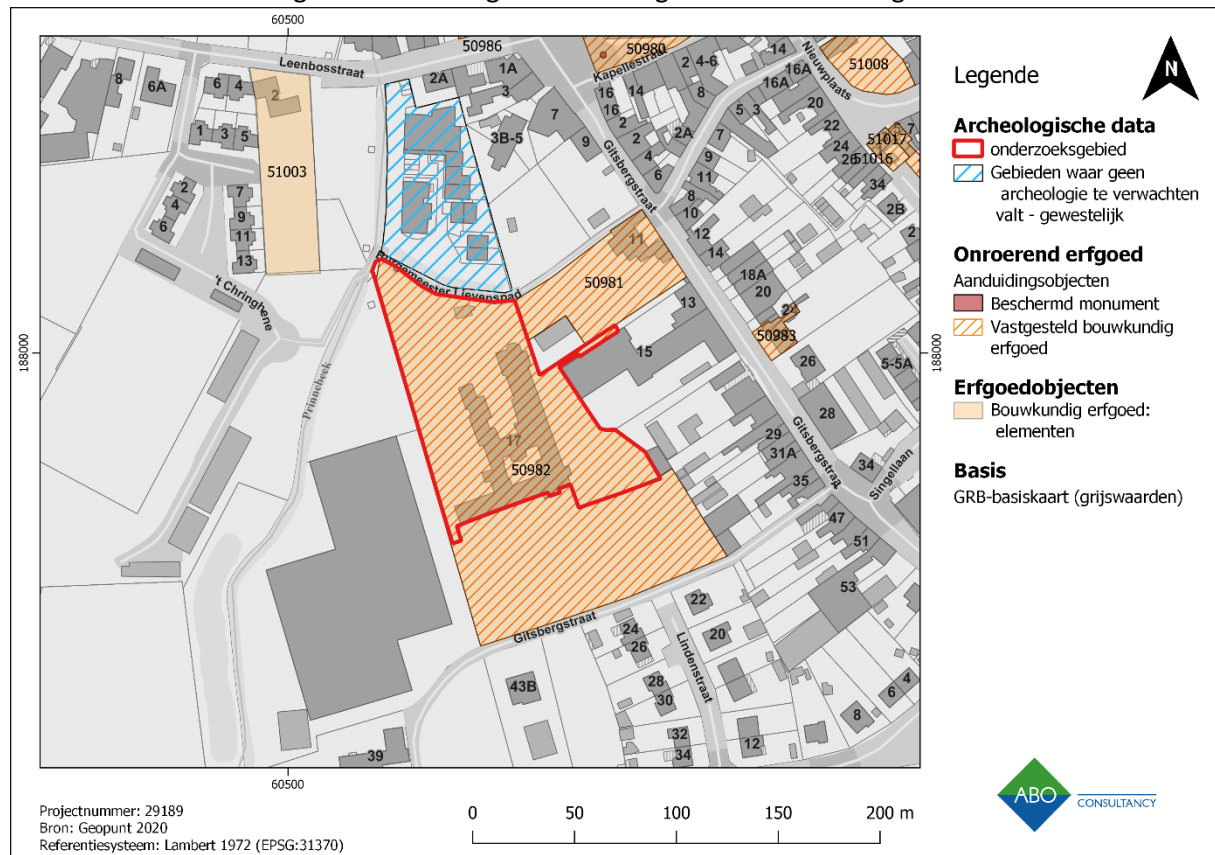
<http://erfgoedbankmidwest.be/klooster-gits-gits-1935>

slechts twee bouwlagen voor. De bovenverdieping is gemarkeerd door drie topgevels die de horizontaliteit doorbreken. Het tweede linker travee is ingenomen door een portiek op zuilen die doorgetrokken werd als klokkentoren. In 1965 werd het interieur vernieuwd.

Rechts aansluitend bevindt zich de kapel die een kruisvormige plattegrond vertoont. Het schip bestaat uit drie traveeën en het transept wordt gekenmerkt door rechte uiteinden en een driezijdige koorsluiting. Ze werd opgebouwd met rode bakstenen en verfraaid met lichtere bakstenen voor oa vensteromlijstingen. Ook hier werd het interieur in 1965 aangepast, niettemin werden een aantal elementen uit 1930 bewaard.

Voorts zullen gezien de lage relevantie van verderweg gelegen erfgoedwaarden enkel de meest nabije worden besproken. Ten oosten van het plangebied bevindt zich nog een in 1854 opgetrokken pastorie (ID50981) die in oktober 1918 door de Duitsers in brand werd gestoken waardoor enkel de ruwbouw behouden bleef. De pastorie werd in 1920 hersteld. Ten noordwesten bevindt zich een halfvrijstaand burgerhuis (ID51003), waarvan de kern teruggaat tot 1835.

Zoals verder ook op Figuur 32 staat aangegeven komt pal ten noorden van het onderzoeksgebied een terrein voor waarvan is gebleken dat er geen archeologie meer bewaard ligt.

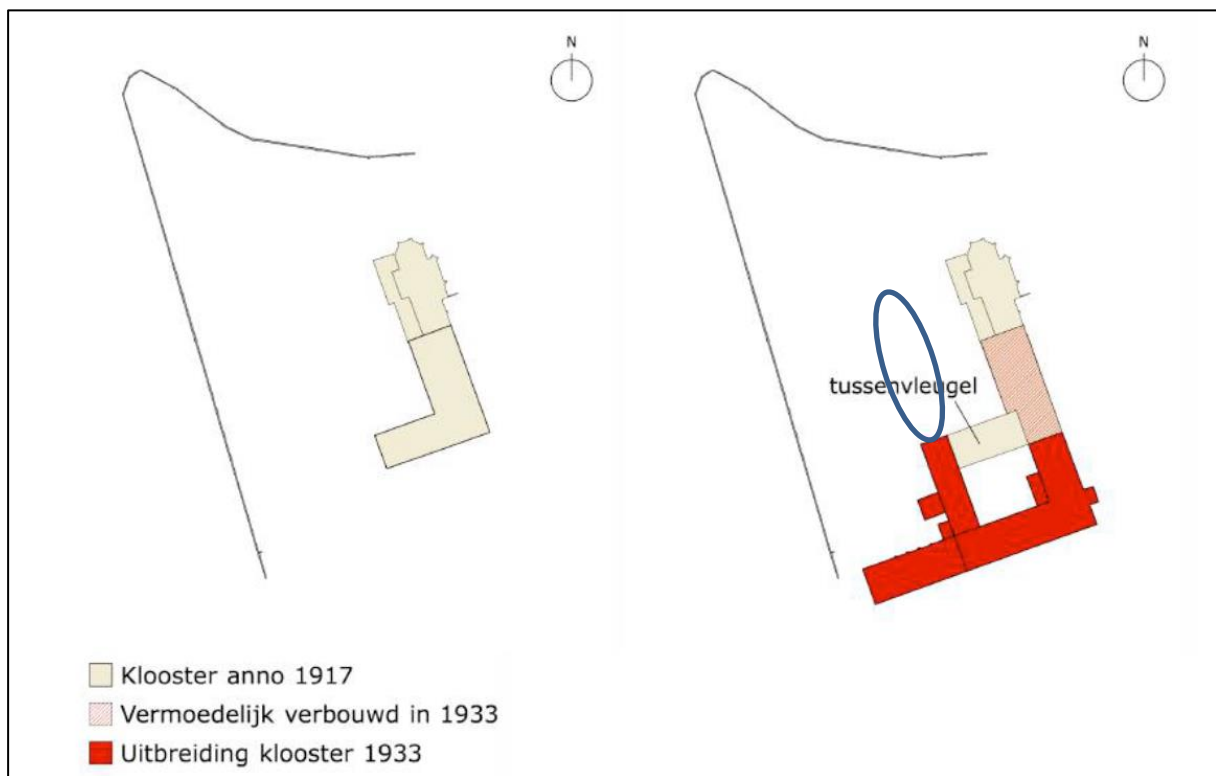

Figuur 32: Erfgoedwaarden uit de Inventaris Onroerend Erfgoed in de ruimere omgeving van het onderzoeksgebied

4.3 ARCHITECTURALE STUDIE VAN KLOOSTER

Tijdens een plaatsbezoek door Koplamp architecten werd vastgesteld dat de architectuur van het grootste deel van het gebouw dateert van tussen de twee wereldoorlogen. Dit vertaalt zich in een bakstenen gevel (met typische bakstenen uit deze periode) waarin zich rechthoekige ramen terugliggend tegenover het gevelvlak bevinden. Uit de hierboven afgebeelde archiefphoto's uit 1917 en 1935 (Figuur 30 en Figuur 31) kan afgeleid worden dat het klooster opgetrokken tijdens het interbellum ongeveer twee maal zo groot is als het oorspronkelijke klooster. Op basis hiervan werd het hieronder weergegeven bovenaanzicht (Figuur 33) opgemaakt.

Dit leidt tot de conclusie dat vandaag de dag wellicht enkel nog de huidige tussenvleugel (haaks op de voorgevel) en kapel oorspronkelijk zijn en niet vernieuwd werden in 1933. De oorspronkelijke vleugel aan de voorzijde (oostkant) werd in 1933 vermoedelijk ofwel gesloopt en volledig nieuw opgetrokken ofwel verbouwd en uitgebreid in zuidelijke richting en hierbij voorzien van een nieuwe gevel en extra bouwlaag. De zuidelijke vleugel betreft zonder twijfel een nieuwe toegevoegde constructie uit 1933 en heeft drie bouwlagen. De werken aan het interieur uit de jaren '60 hebben ervoor gezorgd dat bijna alle oorspronkelijke elementen binnenin weggewerkt werden. Er werden ook enkele kleine uitbouwjes gerealiseerd in de jaren '60 die het authentieke karakter tenietdoen. Tijdens de jaren '80 tenslotte werd ten noordwesten een gelijkvloerse vleugel toegevoegd.⁸

Figuur 33: Chronologie bouw kloostervleugels (Initiatiefnemer 2020) met in de blauwe ovaal de locatie van de recentste aanbouw

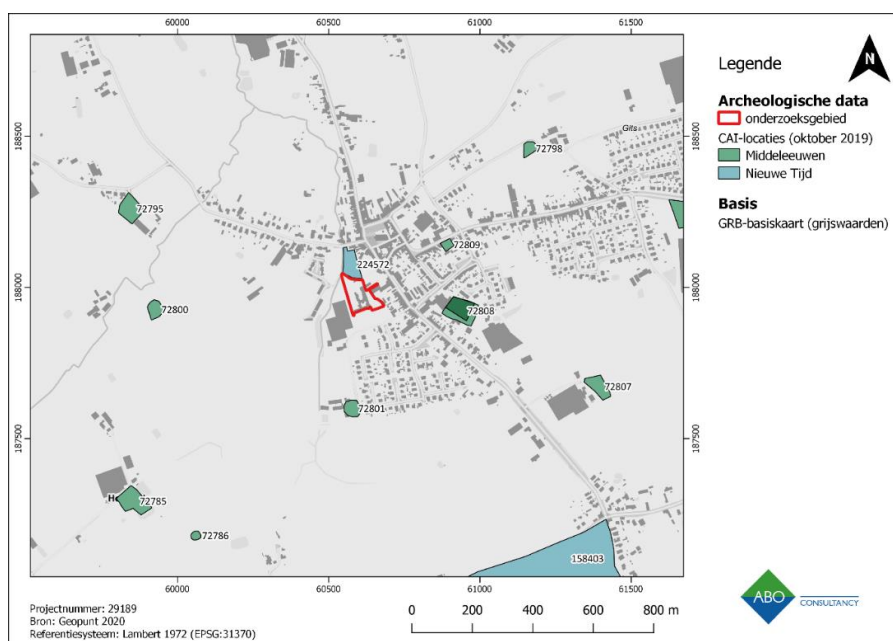
⁸ 2019_05 Adviserende nota Koplamp architecten

4.4 CENTRALE ARCHEOLOGISCHE INVENTARIS (CAI)

Op de Centrale Archeologische Inventaris komen in de nabije omgeving (ca 1kilometer) van het onderzoeksgebied waarden uit slechts twee perioden voor. Het gaat om de late middeleeuwen en de nieuwe tijd. Het merendeel betreft **laat-middeleeuwse** sites met walgracht die op basis van cartografische studie konden gelocaliseerd worden. Ze komen allen voor op de kaart van Popp en waren in 1850 nog bewaard. Slechts één ervan is ook vandaag de dag nog bewaard in het landschap. Het gaat om de site met walgracht ter hoogte van het Watergat (ID72800). Er kan alvast geconcludeerd worden dat dit type van plaatsgebonden erfgoed veelvuldig voorkomt in de onmiddellijke omgeving.

Voorts bevindt zich een site uit de **nieuwe tijd** (ID224572) pal ten noorden van het onderzoeksgebied. Het gaat om een terrein ter hoogte van de Leenbosstraat dat in 2018 archeologisch werd onderzocht aan de hand van proefsleuvenonderzoek (Monument Vandekerckhove nv). Er werden enkel grondsporen uit de nieuwe tijd (afwateringsgrachten en een kuilencluster uit de 17^e-18^e eeuw) aangetroffen. In het geval van de kuilencluster gaat het om afvalkuilen die kunnen gelinkt worden aan de achtererven horende bij de bebouwing langs de -voorloper van de- Gitsbergstraat. Zoals reeds eerder vermeld staat dit terrein intussen gekarteerd als "Gebied geen archeologie". Tenslotte bevindt zich op een kilometer ten zuidoosten van het onderzoeksgebied een grote slagveldzone (afgebakend door de Lepelstraat in het noorden, de Gitsbergstraat in het oosten, de Grote Noordstraat in het westen en de Beverenstraat in het zuiden). Deze werd in kaart gebracht in het kader van een historische studie die alle slagvelden van voor de Eerste Wereldoorlog in Vlaanderen trachtte te inventariseren en karteren. Binnen deze zone vond in 1794 de Slag bij Hooglede plaats waarbij het Franse tegenover het Oostenrijkse leger kwam te staan. De Oostenrijkers lieten verschaneringen opwerpen maar moesten toch het onderspit delven. De Fransen namen de kam van Hooglede in en ook Roeselare werd door hen ingepalmd.

Een belangrijke kanttekening bij de bespreking van de waarden op de Centrale Archeologische Inventaris is dat een ontbreken van sites uit oudere periodes niet per definitie wil zeggen dat de regio toen inderdaad geen occupatie kende. Het kan ook wijzen op een ontbreken van systematisch archeologisch onderzoek in de omgeving.

Figuur 34: Weergave van CAI waarden in de omgeving van het onderzoeksgebied

CAI-ID	Naam	Omschrijving	Datering
72795	Driewegenstraat 9	Site met walgracht	Late middeleeuwen
72798	Middenstraat I	Site met walgracht	Late middeleeuwen
224572	Leenbosstraat 2c	Afwateringsgracht en kuilencluster	Nieuwe tijd
72809	Nieuwplaats I	Site met walgracht	Late middeleeuwen
72808	Gitsbergstraat II	Site met walgracht	Late middeleeuwen
72800	Watergat	Site met walgracht	Late middeleeuwen
72801	Gitsbergstraat I	Site met walgracht	Late middeleeuwen
72807	Gitsbergstraat 74	Site met walgracht	Late middeleeuwen
72785	Grote Noordstraat 48	Site met walgracht	Late middeleeuwen
72786	Grote Noordstraat I	Site met walgracht	Late middeleeuwen
158403	Lepelstraat	Slag bij Hooglede	Nieuwe tijd

Tabel 3: CAI meldingen rondom het onderzoeksgebied (CAI Onroerend Erfgoed 2019)

4.5 REEDS BEKRACHTIGDE (ARCHEOLOGIE)NOTA'S

In de nabije omgeving van het plangebied is er de laatste jaren relatief weinig archeologisch onderzoek gebeurd in de vorm van bureaustudies of verder (voor)onderzoek. De archeologienota en nota die geschreven werden over de zone ten noorden van het plangebied zijn gekoppeld aan de resultaten (ID224572) die reeds eerder besproken werden in hoofdstuk 4.4 betreffende de Centrale Archeologische Inventaris. Hieronder worden dus enkel de zones in het zuidoosten besproken.

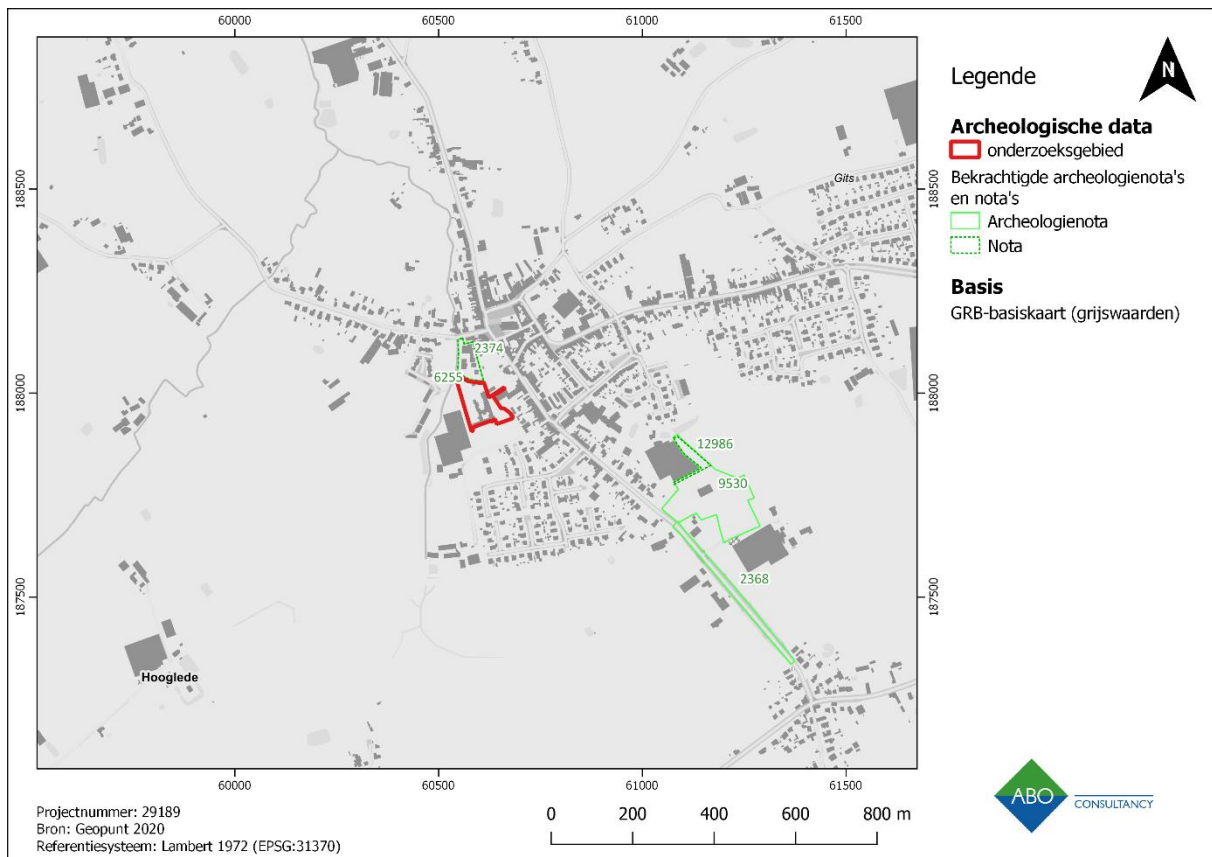
Over een grote zone (ca 2,4 ha) aan de Gitsbergstraat (ID9530) werd in 2018 door Monument Vandekerckhove nv een archeologienota opgemaakt die aangaf dat er verder vooronderzoek moest gebeuren op het deel van het terrein waar bodemingrepen (aanleg bufferbekken, gracht en riolering) zouden plaatsvinden. Hier werd een proefsleuvenonderzoek en indien van toepassing een traject in functie van steentijdpotentieel geadviseerd. Het archeologisch potentieel van de rest van het onderzoeksgebied kan *in situ* bewaard worden. Het vooronderzoek werd in 2019 door Monument Vandekerckhove nv uitgevoerd en de resultaten hiervan werden neergeschreven in een nota (ID12986). Er werden slechts vier archeologische sporen waarvan twee recente grachten aangetroffen. De overige twee behelsden een mogelijk oudere gracht en een depressie. Gezien het lage archeologische potentieel werd het terrein vrijgegeven.⁹

Omtrent de studie van het archeologische potentieel van een tracé ter hoogte van de Gitsbergstraat in het kader van de aanleg van een fietspad werd in 2017 door RAAP België de archeologienota met ID2368 geschreven. De conclusie was dat er mogelijk archeologische resten in het geding zijn, maar

⁹ Leenknecht B., Vermeersch J., 2018 en Vanhoutte Ch, Defrancq J., 2019

dat vele ingrepen relatief kleinschalig zijn waardoor de negatieve invloed op het vlak van archeologie beperkt is. Bovendien ontbreekt het in lange en smalle bodemingrepen aan voldoende ruimtelijke context om sporen en vondsten goed te kunnen interpreteren. Zodoende werd er geen verder archeologisch vooronderzoek noodzakelijk geacht.¹⁰

De conclusie van dit hoofdstuk is dat er op basis van bureaustudies en uitgevoerd vooronderzoek geen indicaties zijn voor de aanwezigheid van archeologisch erfgoed ouder dan de nieuwe tijd. Dit is evenmin een bewijs voor het ontbreken van occupatie in de nabije omgeving van of op het onderzoeksgebied tijdens perioden ouder dan de nieuwe tijd.

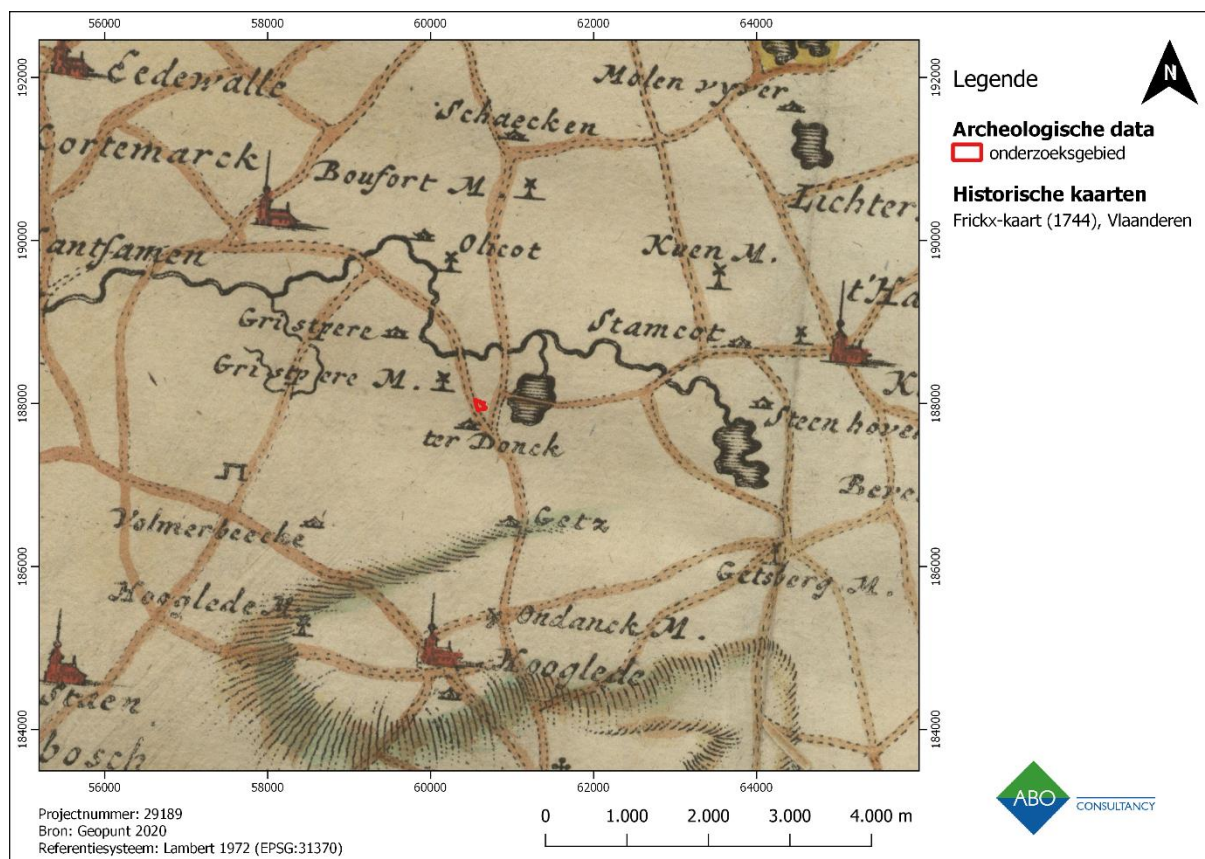
Figuur 35: GRB met weergave van de reeds bekrachtigde (archeologie)nota's in de buurt

¹⁰ Verhoeven M., 2017

4.6 CARTOGRAFISCHE BRONNEN

4.6.1 FRICXKAART (1712)

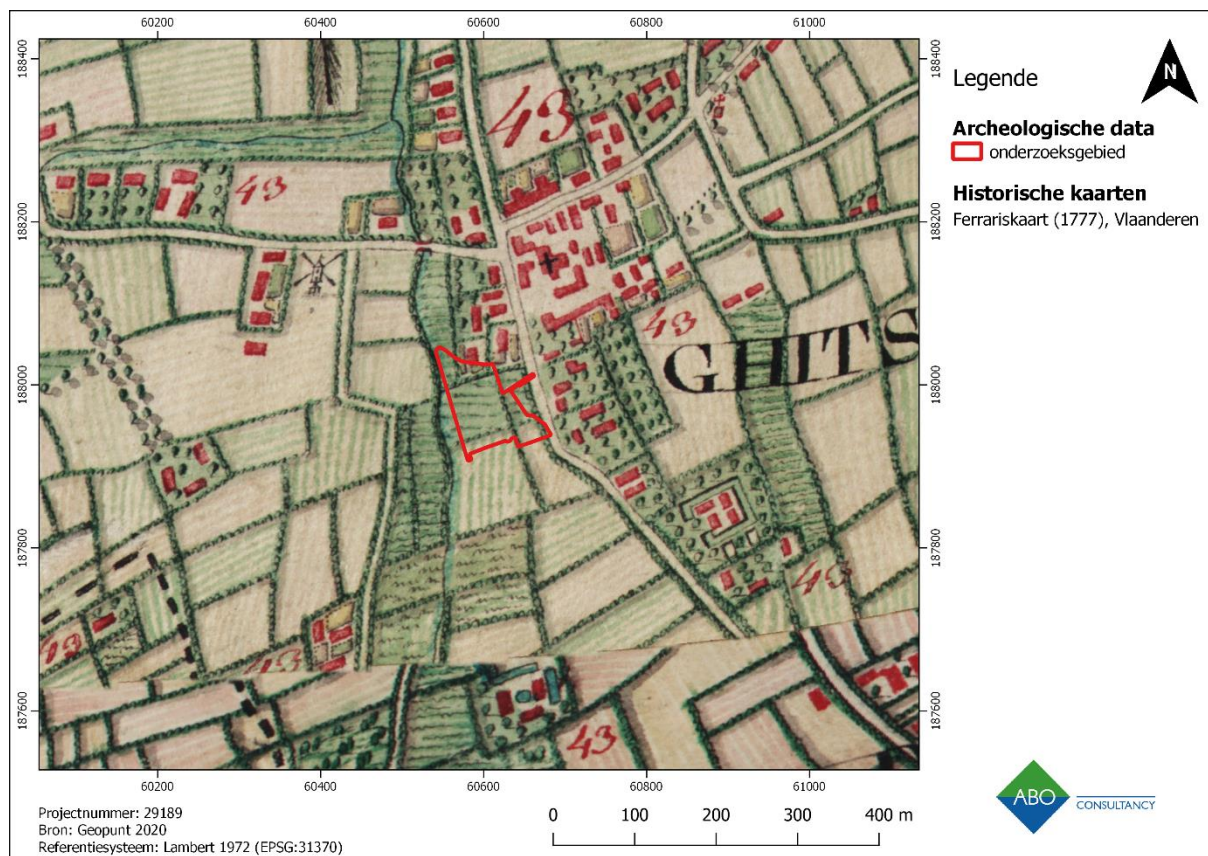
De Fricxkaart (Figuur 36) uit 1712 is een te algemene kaart om een nauwkeurige analyse te maken over het vroegere landschap rondom het onderzoeksgebied. De ruimere omgeving van het onderzoeksgebied wordt vooral gekenmerkt door gehuchten die verbonden worden door wegen. Het onderzoeksgebied wordt hier nog ten noorden van "Getz" afgebeeld. Wellicht is dit te wijten aan een enigszins onnauwkeurig georefereren van deze weinig gedetailleerde historische kaart.

Figuur 36: Fricxkaart met aanduiding van het onderzoeksgebied

4.6.2 FERRARISKAART (1771- 1778)

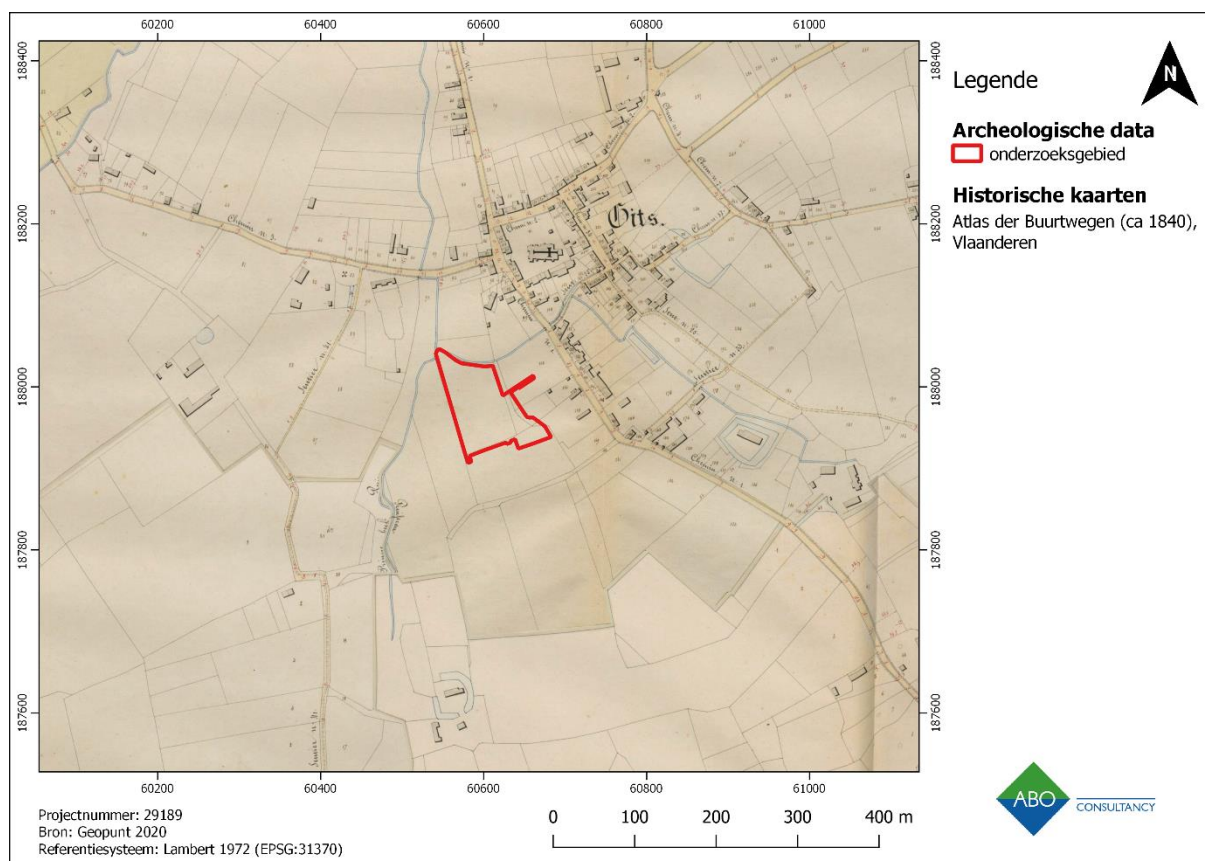
De Ferrariskaart (Figuur 37) geeft een eerste duidelijke indicatie van het historische landschap van het einde van 18e eeuw. Het onderzoeksgebied bevindt zich al ten westen van de Gitsbergstraat (al bevindt het zich in realiteit nog enkele tientallen meters meer naar het westen) en situeert zich op weiland en akker. Pal ten westen komt al de kronkelende Prinnebeek voor. De bewoning komt meteen ten oosten en noorden voor. Op 200m ten zuidoosten vinden we de site met walgracht die ook reeds eerder bij de bespreking van de Centrale Archeologische Inventaris (ID72808) ter sprake werd gebracht.

Figuur 37: Ferrariskaart met aanduiding van het onderzoeksgebied

4.6.3 ATLAS DER BUURTWEGEN (1841)

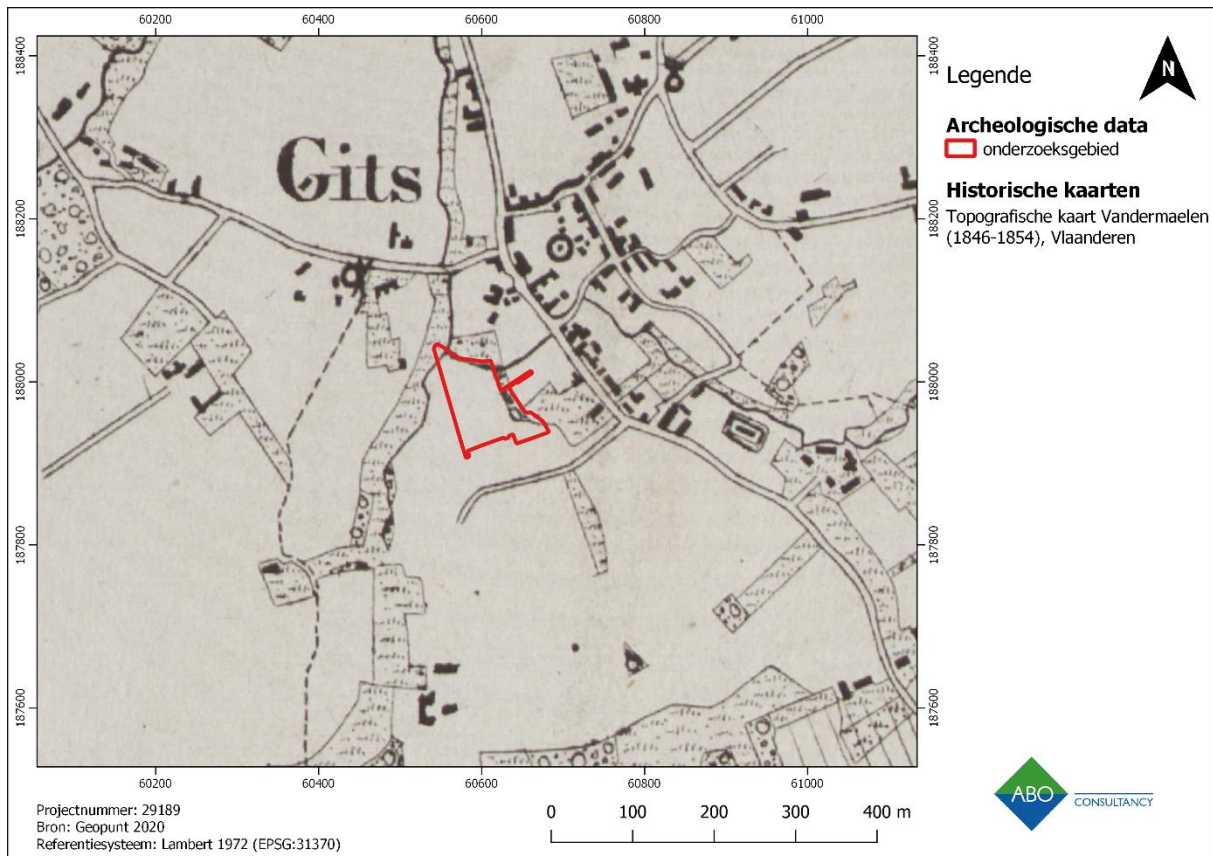
De Atlas der Buurtwegen (Figuur 38) geeft de toenmalige aanwezigheid van openbare en private wegen weer in 1841. Het toenmalige wegennetwerk rondom het onderzoeksgebied is niet veel veranderd ten opzichte van de Ferrariskaart (1771-1778) maar het onderzoeksgebied situeert zich wel correcter ten opzichte van deze wegen. Zo bevindt het zich iets meer ten westen van de Gitsbergstraat. Ook rond deze momentopname komt er geen bebouwing voor ter hoogte van het onderzoeksgebied.

Figuur 38: Atlas der Buurtwegen met aanduiding van het onderzoeksgebied

4.6.4 VANDERMAELENKAART (1846-1854)

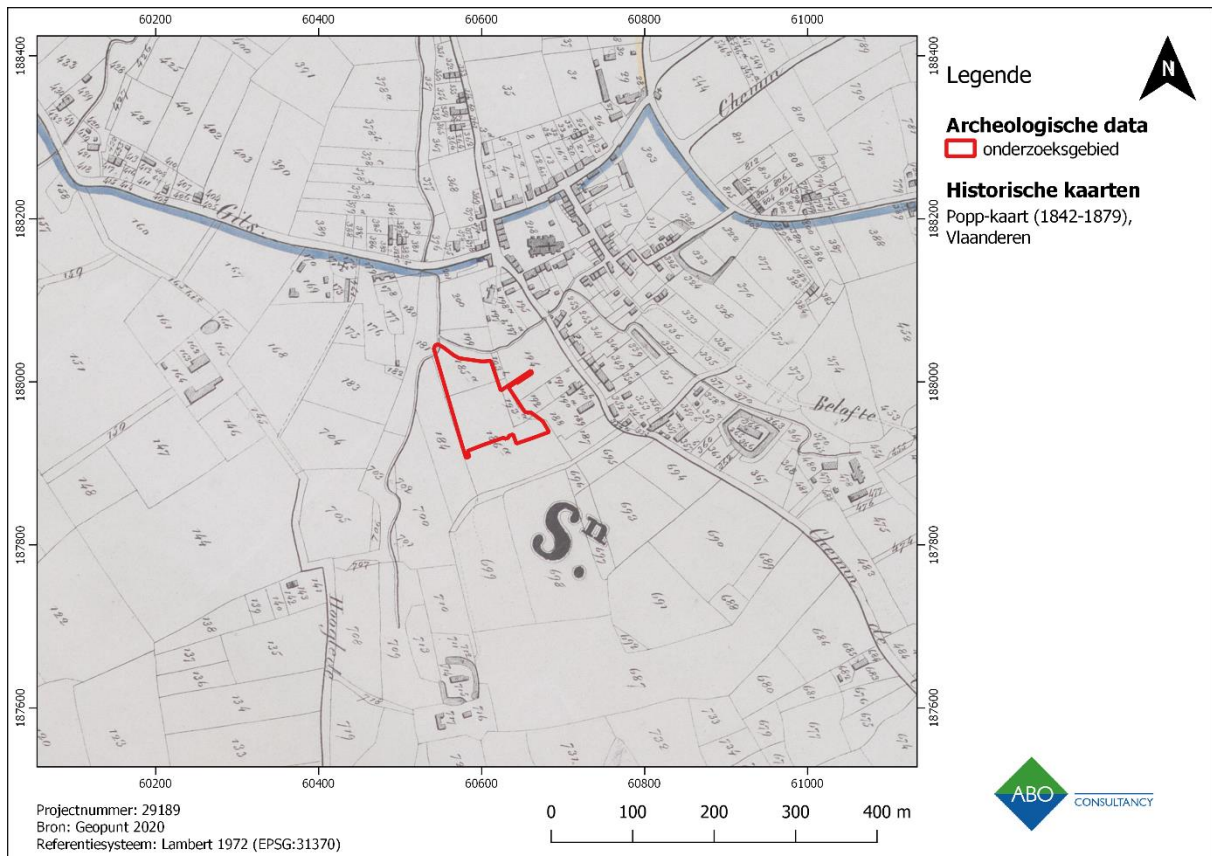
Ten opzichte van de Atlas der Buurtwegen (1841) zijn er op de Vandermaelenkaart (Figuur 39) weinig verschillen op te merken. Aan de westzijde wordt langs de Prinnebeek een strook grasland afgebeeld en pal ten oosten lijkt zich ook een zekere vorm van activiteit voor te doen, al is niet meteen duidelijk wat deze net inhoudt.

Figuur 39: Vandermaelenkaart met aanduiding van het onderzoeksgebied

4.6.5 POPPKAART (1842-1879)

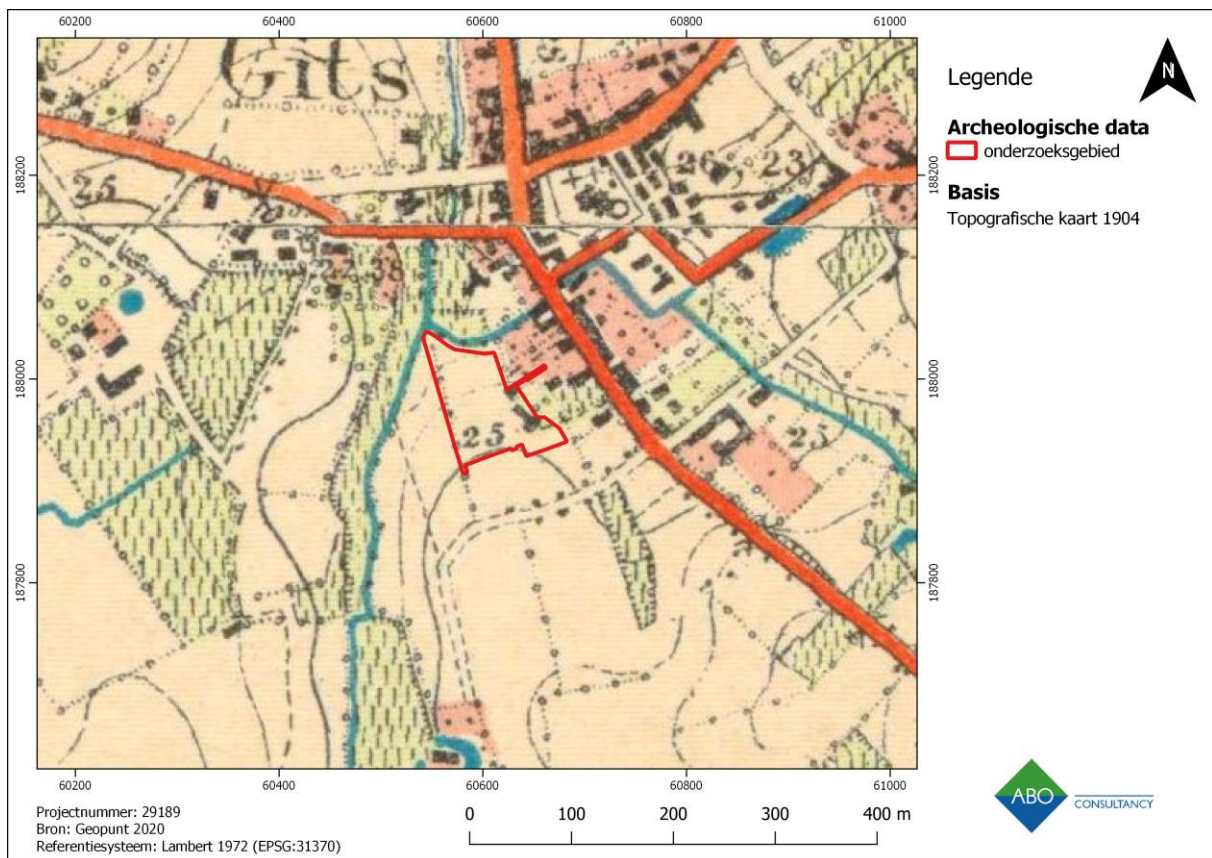
Op de Popp-kaart (Figuur 40) kunnen we de indeling in percelen sinds halverwege de negentiende eeuw aflezen. Het klooster te Gits werd opgericht in 1879 en wordt bijgevolg nog niet afgebeeld. Op basis van het kaartmateriaal kan alvast voorzichtig geconcludeerd worden dat er op deze locatie geen voorlopers van het klooster hebben gestaan.

Figuur 40: Poppkaart (1842-1879) met weergave van het onderzoeksgebied

4.6.6 TOPOGRAFISCHE KAART VAN BELGIË UIT 1904

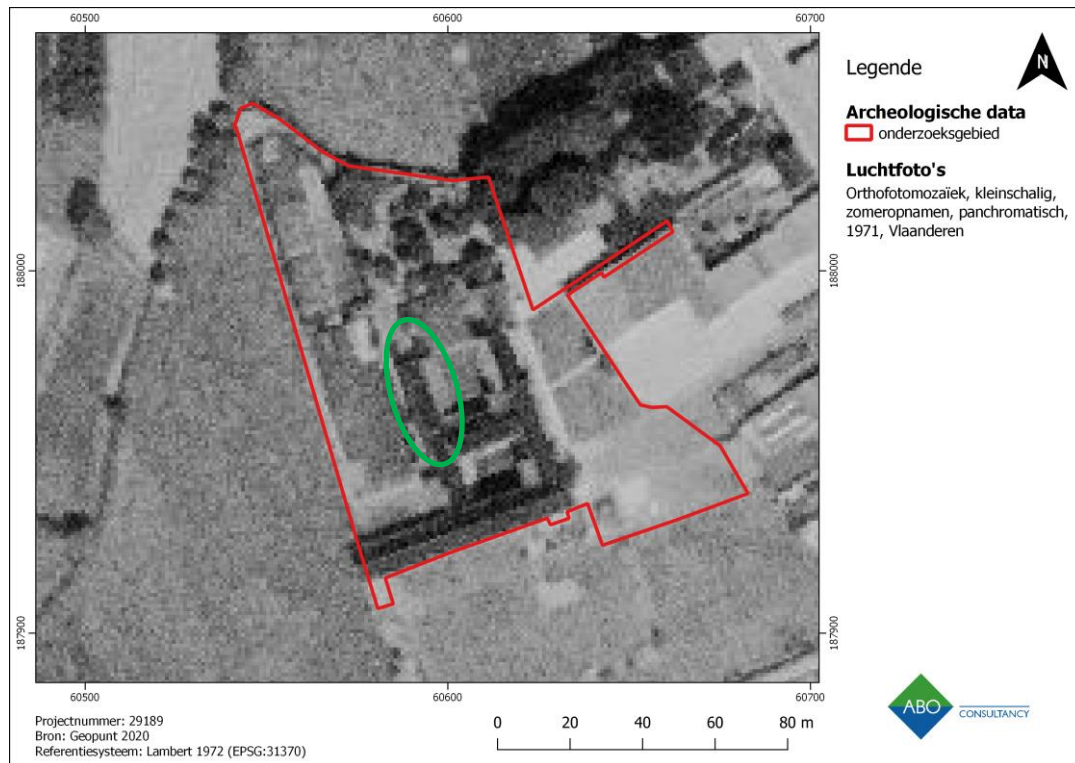
Op de topografische kaart van 1904 lijkt de oudste vleugel al weergegeven te zijn. De richting ervan is echter enigszins anders dan wat verwacht werd op basis van jongere bronnen. De hoogtewaarden komen overeen met de huidige waardoor kan afgeleid worden dat er in de tussentijd geen grootschalige ophogingen of afgravingen hebben plaatsgevonden.

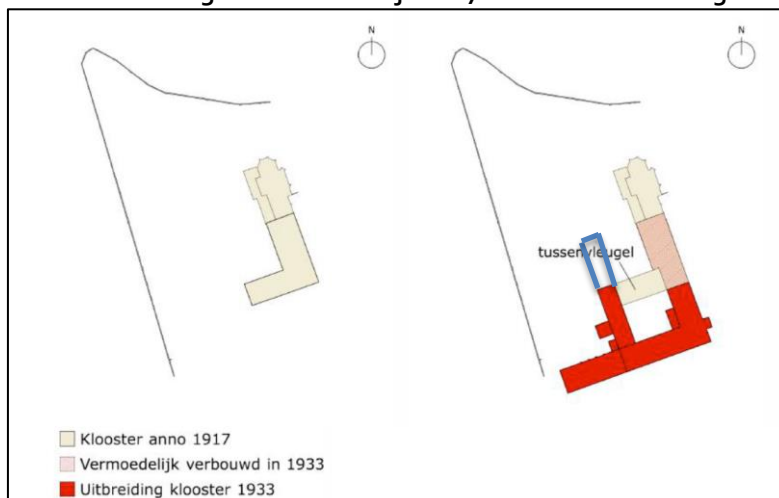
Figuur 41: Topografische kaart van België uit 1904 met aanduiding van het onderzoeksgebied

4.7 RECENTE LANDSCHAPSVERANDERINGEN

Tussen 1971 en 2003 (Figuur 42, Figuur 44 en Figuur 45) vinden er weinig veranderingen plaats ter hoogte van het onderzoeksgebied. De laatste vleugel in het noordwesten met één enkele bouwlaag en een plat dak werd evenwel volgens de reeds bestudeerde gegevens (cfr architecturale studie in 4.3) in de jaren '80 toegevoegd. Op de kaart van 1971 lijkt er nochtans op deze plek al een andere vleugel voor te komen. Deze zal vermoedelijk gesloopt geweest zijn voor de oprichting van een modernere vleugel. Mogelijks werd deze ook opgetrokken tijdens de herstellingen en uitbreidingen in 1933 (of eventueel zelfs nog uit de oorspronkelijke fase uit de negentiende eeuw). Wellicht moet onderstaande figuur dan ook anders aangevuld worden.

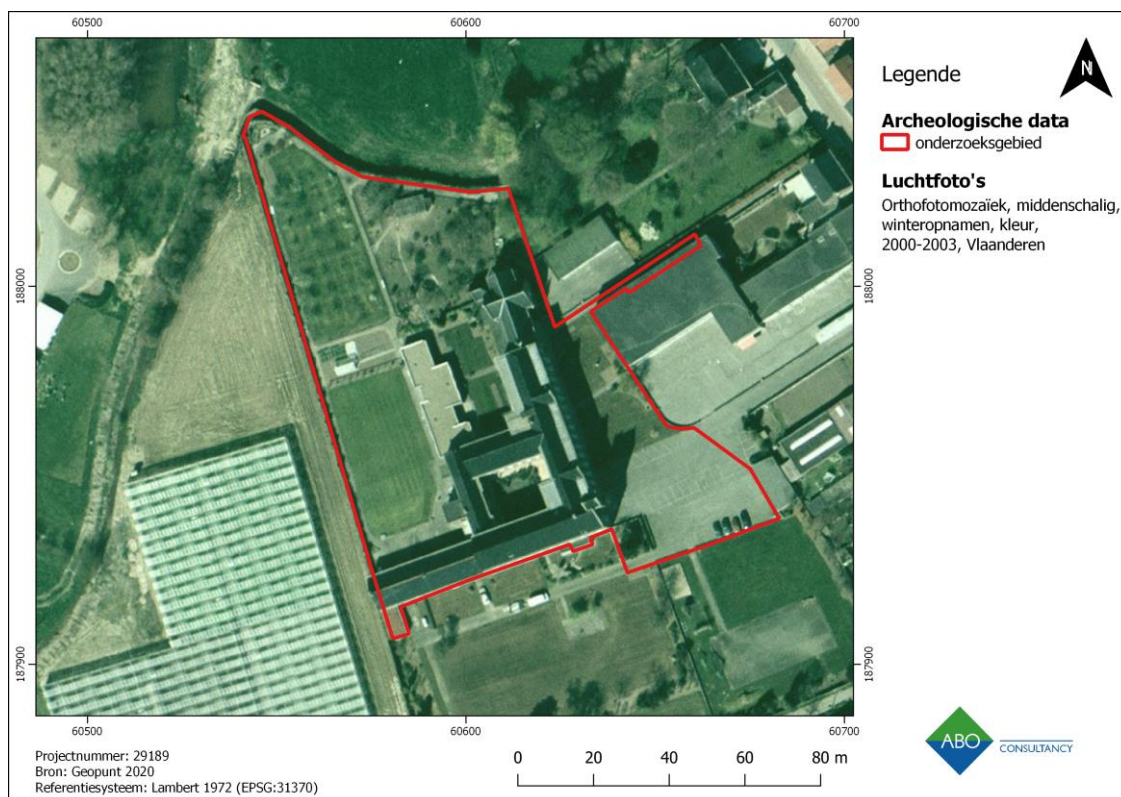
Figuur 42: Orthofotomozaïek (kleinschalige zomeropname uit 1971) met weergave van het onderzoeksgebied en aanduiding van reeds in de jaren '70 voorkomende vleugel in de groene ovaal

Figuur 43: Chronologie bouw kloostervleugels (Initiatiefnemer 2020) met in het blauw de oorspronkelijke vleugel van ongekende datum (1933 of zelfs 1917?) die tijdens de jaren '80 opnieuw wordt gezet

Figuur 44: Orthofotomozaïek (kleinschalige zomeropname uit 1979-1990) met weergave van het onderzoeksgebied

Figuur 45: Orthofotomozaïek uit 2000-2003 (middenschallige winteropname) met weergave van het onderzoeksgebied

5 BESLUIT

5.1 LANDSCHAPPELIJKE EN ARCHEOLOGISCHE GEGEVENS

Op basis van landschappelijke, archeologische en historische gegevens kan een inschatting gemaakt worden van de aard en ouderdom van eventuele archeologische vindplaatsen ter hoogte van het onderzoeksgebied.

Het onderzoeksgebied situeert zich te Gitsbergstraat 17 te Gits (deelgemeenten van Hooglede) en omvat het perceel (afdeling 2, sectie C, perceel 186B2) waarop het klooster van Sint-Vincentius is gelegen (ca. 9038m²). De huidige situatie kenmerkt zich door een domein waarop een in oorsprong 19de -eeuws klooster is gelegen. Hiervan zijn enkel nog één tussenvleugel, kapel en omgevende buitenmuur origineel. De overige vleugels zijn in 1933 toegevoegd (zuidelijke, zuidwestelijke en zuidoostelijke vleugel) of hersteld/heraangelegd (voorgevel in het oosten). Het is niet geweten in hoeverre de in oorsprong 19de -eeuwse funderingen van de voorgevel (verlengde van kapel) nog in situ bewaard liggen of gesloopt werden. De oorspronkelijke datering van de noordwestelijke gevel (die in de jaren '80 gesloopt en opnieuw gezet werd in een moderne uitvoering) is ongekend. Deze kan ook uit de jaren '30 of uit de oorspronkelijke 19de -eeuwse bouwphase dateren.

Er wordt binnen het onderzoeksgebied een sloop van het volledige kloostergebouw (1.880m²), nieuwbouw van een nieuw woonvolume (520m²) voor de zusters en een kleiner volume (80m²) dat zal dienen als ingang van de te behouden kapel aangelegd. Daarnaast zal ook een heraanleg van verharding (sloop 1.170m² en heraanleg 1.600m²) en aanleg van groenzone met wadi (255m²)¹¹ en riolering en aanverwante infrastructuur (15m²) worden voorzien. Op de sloop van de bestaande kelders, de aanleg van de nieuwe kelders, riolering en bijhorende infrastructuur en wadi) bedraagt de diepte van de bodemingrepen niet meer dan 0,65m-MV. De toekomstige bodemingrepen situeren zich voornamelijk in het centrale gedeelte en zuidoosten van het plangebied. De huidige verstoring is op de onderkelderde zone na eerder ondiep.

Landschappelijk gezien bevindt het onderzoeksgebied zich in een interessante zone. Het onderzoeksgebied situeert zich gezien zijn ligging enerzijds nabij de Gitsberg (deel van de cuesta van Tielt) en anderzijds nabij de Prinnebeek ter hoogte van een ecologische gradiënt. Dit houdt in dat het plangebied potentieel een zekere aantrekkingskracht uitoefende op de mens in het verleden. Hoge en droge gebieden nabij water genereren specifieke biotopen voor zowel fauna als flora en zijn steeds geëerde uitvalsbasisen geweest. De bodem zou volgens de bodemkaart vergraven zijn door veelvuldige menselijke ingrepen, maar dit is gezien de ouderdom van deze kaart en het feit dat men door bebouwing soms niet in staat was te karteren geen onomstotelijke zekerheid. De kans bestaat dus dat nog de oorspronkelijke bodemopbouw (matig natte zandleembodem met gevlekte en verbrokkelde textuur B-horizont of natte zandleembodem zonder profielontwikkeling) voorkomt. Dit kan evenwel op basis van uitsluitend een bureaustudie niet afgeleid worden. In de boringen die gezet werden in het kader van het sloopopvolgingsplan ter hoogte van diverse soorten verharding lijkt de bodemopbouw alvast intact vanaf 30 à 50cm –MV.

Er is in de ruime omgeving van het plangebied met zekerheid occupatie sinds de Romeinse periode en wellicht ook vroeger al. Op de Centrale Archeologische Inventaris komen in de nabije omgeving (ca 1kilometer) van het onderzoeksgebied waarden uit slechts twee perioden voor. Het gaat om de late

¹¹ Dit betreft de oppervlakte van enkel de wadi, zijnde de meest ingrijpende bodemingreep

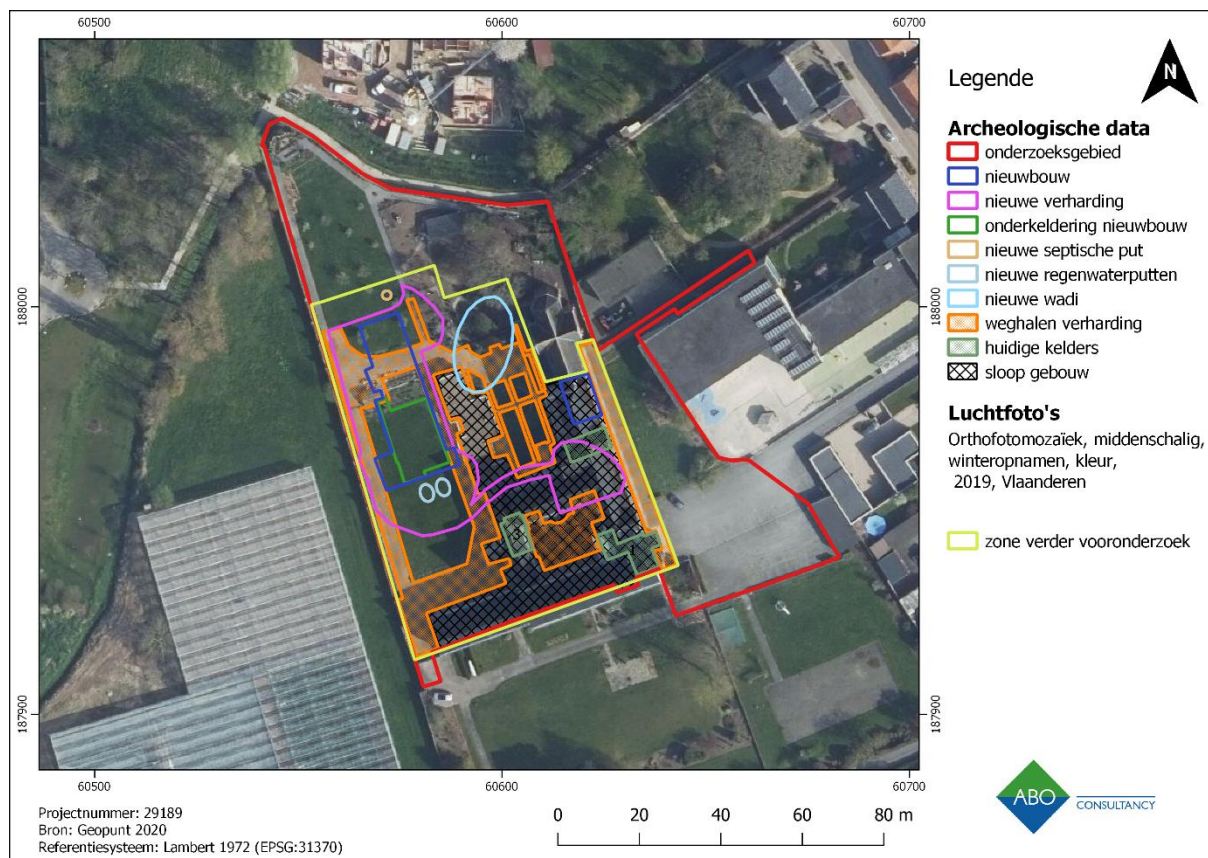
middeleeuwen en de nieuwe tijd. Het merendeel betreft laat-middeleeuwse sites met walgracht die op basis van cartografische studie konden gelocaliseerd worden. Ze komen allen voor op de kaart van Popp en waren in 1850 nog bewaard. Slechts één ervan is ook vandaag de dag nog bewaard in het landschap. Het gaat om de site met walgracht ter hoogte van het Watergat (ID72800). Er kan alvast geconcludeerd worden dat dit type van plaatsgebonden erfgoed veelvuldig voorkomt in de onmiddellijke omgeving. Voorts bevindt zich een site uit de nieuwe tijd (ID224572) pal ten noorden van het onderzoeksgebied. Het gaat om een terrein ter hoogte van de Leenbosstraat dat in 2018 archeologisch werd onderzocht aan de hand van proefsleuvenonderzoek (Monument Vandekerckhove nv). Er werden enkel grondsporen uit de nieuwe tijd (afwateringsgrachten en een kuilencluster uit de 17^e-18^e eeuw) aangetroffen. Tenslotte bevindt zich op een kilometer ten zuidoosten van het onderzoeksgebied een grote slagveldzone (afgebakend door de Lepelstraat in het noorden, de Gitsbergstraat in het oosten, de Grote Noordstraat in het westen en de Beverenstraat in het zuiden). Deze werd in kaart gebracht in het kader van een historische studie die alle slagvelden van voor de Eerste Wereldoorlog in Vlaanderen trachtte te inventariseren en karteren. Binnen deze zone vond in 1794 de Slag bij Hooglede plaats waarbij het Franse tegenover het Oostenrijkse leger kwam te staan.

De vraag is enerzijds in hoeverre eventuele oudere (grond)sporen binnen het plangebied niet reeds verstoord zijn door de bouw van het klooster in de 19de eeuw en anderzijds in hoeverre de oorspronkelijke 19de -eeuwse kloosterfunderingen (van voorgevel, tussengevel en mogelijks ook noordwestelijke gevel) nog plaatselijk bewaard bleven. Het antwoord hierop kan echter op basis van enkel en alleen een bureaustudie onmogelijk worden vastgesteld.

5.2 INSCHATTING POTENTIEEL TOT KENNISVERMEERDERING

In verband met het archeologisch potentieel, is het van belang de conservatiegraad van de mogelijke sporen, structuren en stratigrafieën nader te bekijken en te onderzoeken. Het is de vraag in welke mate deze bewaard zijn gebleven binnen de grenzen van het onderzoeksgebied. De kans op het voorkomen van bewaard archeologisch erfgoed is gezien de vele herstellingen aan het oorspronkelijke 19de-eeuwse klooster niet erg hoog (enkel de tussenvleugel, kapel en buitenmuur zijn origineel) maar de mogelijkheid bestaat zeker dat de oorspronkelijke negentiende eeuwse funderingen van voorgevel, tussengevel (en noordwestelijke gevel?) eventueel nog -deels- bewaard bleven. Alsook kan bij voorbaat niet uitgesloten worden dat er zich nog oudere sporen (uit bijvoorbeeld de Romeinse periode of middeleeuwen) ter hoogte van het plangebied bevinden. Tevens kunnen ook restanten van de activiteiten op het plangebied ten tijde van de Eerste Wereldoorlog aangetroffen worden. Dit maakt dat de archeologische verwachting bijgesteld wordt naar gemiddeld.

Een deel van het plangebied werd geselecteerd voor verder vooronderzoek. De afbakening hiervan zal in het Programma van Maatregelen uitgediept worden.

Figuur 46: Afbakening zone verder vooronderzoek

6 SAMENVATTING

In het kader van de geplande werkzaamheden omtrent de sloop en nieuwbouw te Gitsbergstraat 17 te Gits (Hooglede) werd er door ABO nv een bureaustudie uitgevoerd.

Het onderzoeksgebied wordt gekarakteriseerd door een interessante landschappelijke ligging nabij een heuvelkam en vlakbij een beek. Er is sprake van een ecologische gradiëntzone wat het tot een aantrekkelijke uitvalsbasis maakt. Er is met zekerheid occupatie binnen de regio sinds de Romeinse periode en wellicht ook vroeger al. Rondom het onderzoeksgebied komen veelvuldige sites met walgracht uit de late middeleeuwen voor en ook de nieuwe tijd is vertegenwoordigd. Op basis van historisch kaartmateriaal is echter alvast gebleken dat er tijdens de nieuwe tijd geen bouwactiviteiten ter hoogte van het plangebied plaatsvonden. Het klooster werd pas opgericht in 1879 en voorzichtig kan geconcludeerd worden dat er geen voorlopers voorkwamen. De bewaarde resten van het klooster uit de Nieuwe Tijd zijn uiteraard in ieder geval archeologisch waardevol. Gezien het klooster tijdens de Eerste Wereldoorlog bezet werd door de Duitsers is een aantreffen van bijvoorbeeld vondsten uit deze periode alvast eveneens niet ondenkbaar.

Het voorkomen van bewaard archeologisch erfgoed kan op basis van uitsluitend een bureaustudie niet hard gemaakt noch uitgesloten worden. De archeologische verwachting is gemiddeld gezien het reeds voorkomen van verstoring over het volledige onderzoeksgebied. Op de bestaande onderkeldering na is deze verstoring vermoedelijk niet diepgaand. Het merendeel van de toekomstige ingrepen gaan evenwel ook niet heel diep maar de resterende archeologie zal naar alle waarschijnlijkheid wel geraakt worden. De kans op het voorkomen van bewaard archeologisch erfgoed is gezien de vele herstellingen aan het oorspronkelijke negentiende eeuwse klooster niet erg hoog (enkel de tussenvleugel, kapel en buitenmuur zijn origineel) maar de mogelijkheid bestaat zeker dat de oorspronkelijke negentiende eeuwse funderingen van voorgevel, tussengevel (en noordwestelijke gevel?) eventueel nog -deels- bewaard bleven. Alsook kan bij voorbaat niet uitgesloten worden dat er zich nog oudere sporen (uit bijvoorbeeld de Romeinse periode of middeleeuwen) ter hoogte van het plangebied bevinden. Tevens kunnen ook restanten van de activiteiten op het plangebied ten tijde van de Eerste Wereldoorlog aangetroffen worden.

Een deel van het onderzoeksgebied werd geselecteerd voor verder vooronderzoek dat zal bepalen of het plangebied al dan niet nog archeologisch potentieel heeft. Hiervoor wordt evenwel verwezen naar het Programma van Maatregelen.

7 KWALITEITSCONTROLE EN ONDERTEKENING

Naam	Functie	Handtekening	Datum
Patrick Hambach	General director		22 oktober 2020
Toon Moeskops	Business Unit Manager		22 oktober 2020
Jan Coenaerts	Archeoloog/ kwaliteitsverantwoordelijke		22 oktober 2020
Anouk Van der Kelen	Archeoloog/ kwaliteitsverantwoordelijke		22 oktober 2020

8 BIBLIOGRAFIE

8.1 LITERAIRE BRONNEN

Laurence Th., 2020. ATT_2020_9_25_Standaard sloopopvolgingsplan

Leenknecht B., Vermeersch J., 2018. Archeologienota Hooglede (Gits) Gitsbergstraat, Monument Vandekerckhove nv.

Vanhoutte Ch, Defrancq J., 2019. Nota Hooglede Gitsbergstraat, Monument Vandekerckhove nv.

Vancoppenolle G., 2019_05 Adviserende nota Koplamp architecten

Van Ranst E & Sys C., 2000, *Eenduidige legende voor de digitale bodemkaarten van Vlaanderen (Schaal 1:20 000)*, Laboratorium voor bodemkunde, Universiteit Gent, Gent.

Verhoeven M., 2017. Fietspad langs Gitsbergstraat bij Gits, gemeente Hooglede, provincie West-Vlaanderen. Archeologienota. RAAP-België rapport 58.

8.2 WEBSITES

Centrale Archeologische Inventaris: CAI 2020

Cartesius 2020

Geopunt Vlaanderen 2020

Inventaris Onroerend Erfgoed 2020

Agentschap Onroerend Erfgoed 2020: Hooglede

[online] <https://id.erfgoed.net/themas/14449> (Geraadpleegd op 01-10-2020)

Agentschap Onroerend Erfgoed 2020: Gits

[online] <https://id.erfgoed.net/themas/14448> (Geraadpleegd op 02-10-2020)

<https://terf.kindereninbezettegebied.be/objecten/klooster-van-gits-oktober-november-1917>

<http://erfgoedbankmidwest.be/klooster-gits-gits-1935>